

"Borgin" funnin á botni í Grønlandi eftir 50 ár

Lívið á Viðar-eiði í 1870

Í forvitnisligu frásøgnini hjá Onnu Evensen eru vit nú komin til Viðareiðis, har vit fáa eina framúr lýsing av bygdarlívinum.

Síða 11-12, 17-18

Føroyskt skip bjargar hetlenskum fiskimonnum

Síða 25

Úrtøkuøking hjá verksmiðju-trolarum

Vit prenta 2. part av frágreiðing hjá Heilsufrøðiligu starvsstovuni.

Síða 5-6

Vitjan úr Íslandi:

Frælslynti flokkurin vil hava fiskidagar

FF hevur havt vitjan av tingbólkinum hjá Frælslynta flokkinum, sum vit hava tætt samband við. Teirra høvuðsmál er at berjast móti íslensku kvotaskipanini.

Síða 16

Fiskimenn fáa trygging fyri hættisligum sjúkum

Síða 9

Føroyingur heiðraður á íslenska Sjómannadegnum

Trygvi Tausen, ættaður úr Vági fingið heiðursmerki fyri trúgva tænastu á sjónum. Vit hava eisini frásøgn frá føroyskum kappróðri á Sjómannadegnum.

Síða 27-28

Tel: 471116 Fartel: 216270

BURÐARDYGGUR

Mustad

FISKIREIÐSKAPUR

poul@kjolbro.com 24/7 tænasta

Alarmur - Skipsvakt - Vakt
Virðishandan - VIP
Náttarvakt - Sjónvörðansni
Atgongdskontroli
Trygdarráðgeving

ANSNI

211 112

Tín trygd
fyri tryggjeika

KÄRCHER

Vit eru einaumboð
fyri KÄRCHER
trýstspularum til
íðnað.

Vit umvæla eisini

TÓRSHAVNAR MASKINHANDIL
v/Tummas Andreassen · Varðagata 29-30
FO-100 Tórshavn · Tlf. 31 34 42

Mia á Støðini 98 ár

Tann 31. mai fylti Mia á Støðini í Syðrugøtu 98 ár. Vit hava fyrr umrøtt lívið hjá Miu. Hetta gjørdur vit serliga tá hon fylti 95 ár, so her skulu vit ikki endurtaka nakað av tí. Her skal bert verða nevnt, at Mia er tann seinasta einkjan frá teimum, sum vóru við "Immanuel", tá hon gekk burtur í 1932. Mia giftist aftur við Jákup Andreasi Mikkelsen úr Syðrugøtu, men hann doyði eisini í bestu árum. Men Mia er ein kempa, sum enn

er tann sama. Hon er enn líka skilagóð og líka glað fyri at síggja gamlar vinir.
Hjartaliga tillukku Mia!

Óli

Her sæst Mia saman við langommudóttirini tann 13 ára gamla Rebekka. Tær báðar fylla dag um dag, og tað eru 85 ár á muni á teimum báðum. Uttast til høgru er tað systurdóttirin Turid Potts. Turid er 82 ár! Sigast kann, at tey eldast væl í hesi familju. Turid var gift við Harry Potts, sum var hermaður í Føroyum undir kríggnum, og sum sigldi sum kokkur við Kaj í Hvannasundi í nógv ár.

summaríð 2003

Shetland Cruise

Farið verður av Havnini mánadag og komið verður aftur mikudag

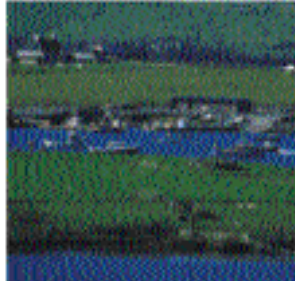
Á túrinum luttekur
føroyskt orkestrur

Gisting á hotelli
úr 1.289,-

Gisting á vallaraheimi
úr 893,-

Privat gisting
úr 1.018,-

Nógvir handlar
hava opið týsdag
til kl. 18.50

Á farstøðini í Lerwick er møguleiki
fyri at lata inn viðføri til varðveitslu
til fráferðina hjá Norrönu

SMYRIL LINE

the North Atlantic Link

1. Broncksgøta 37
P.O. Box 370
FO-110 Tórshavn
Faroe Islands
Tel +298 345900
Telefax +298 345950
booking@smyril-line.fo
www.smyril-line.fo

TÍÐINDASKRIV frá Tórshavnar býráð: Veittur stuðul úr grunninum NUUK- REYKJAVÍK-TÓRSHAVN

Í ár vóru 290.000 dkrónur veittar umsøkjarum, sum søktu fíggarligan styrk til tiltøk ella starvsemi, ið kunnu menna samstarvið millum kommunar.

Á stýrisfundi í Reykjavík, tann 6. juni í ár, viðgjørdur stýrslimirnir úr Nuuk, Reykjavík og Tórshavn tær 26 umsóknirnar, ið inn vóru komnar, og samtyktu at veita hesum 8 studning:

Dansifelagið í Havn fekk 25.000 dkrónur til dansiferð til Reykjavík.

Hornorkestrur Frelsunarhersins úr Tórshavn fekk 35.000 dkrónur til konsertarbeiði við tónleikarum úr Tórshavn og Reykjavík.

Bragðið úr Tórshavn fekk 15.000 dkrónur til at fyrireika Tórshavnar Marathon í samstarvi við Reykjavíkar Marathon.

KaSa ensemblið úr Reykjavík fekk 60.000 dkrónur til eina verkætlan, sum nevnist "Framtíðar kamartónleikur". Ætlanin er m.a. at bjóða ungum tónleikarum millum 8 og 20 ár til kapping. Vinnararnir luttaka í trimum kamar-

musikk-weekendum, einari í hvøjum býi.

Birgitta Spurn úr Reykjavík fekk 30.000 dkrónur til grønlenska framsýning, sum skal vísast í Reykjavík, Tórshavn og Nuuk.

Rut Ingólfsdóttir úr Reykjavík fekk 25.000 dkrónur til konsert tourne í Tórshavn og Nuuk.

Katuaq í Nuuk fekk 50.000 dkrónur til konsert tourne í Reykjavík og Tórshavn. Eitt av endamállum við ferðunum er at skifta gávuríkar tónleikarar millum býirnar.

Pele Møller Band úr Nuuk fekk 50.000 dkrónur til Jazz festival í Tórshavn.

Pussað verður upp.

Útimøti í Klaksvík.

Gamlar myndir

Álvur Danielsen hevur givið fleiri íkøst til FF-blaðið. Hann arbeiðir á posthúsinum í Havn og er filatelistur. Hann savnar ikki bert frímerki, men eisini onnur merki, sum t.d. vælgerðarmerki, og ein grein, sum hann gav íblástur til, var klippfiskamerkið, sum varð givið út í 30-unum til fyrimums fyri tuberklasjúk børn.

Ein rættur filatelistur keypir eisini frá savnarum, tá nakað er í boði. Hetta ger Álvur eisini. Men tá hann herfyri keypti gomul frímerki, fekk hann við í keypinum eitt album við gomlum

myndum. Tað sæst onga staðni, hvussu gamlar tær eru. Men á einum postkorti sæst, at postgjaldið var 20 oyru. Hetta kundi bent á, at myndirnar eru frá 50-unum ella 60-unum. Nógvar av myndunum eru úr Klaksvík m.a. av einum grindadrápi. Vit endurgeva nakrar av hesum myndum, serliga har afturkenniligar persónar eru á. Tað kundi verið áhugavert, um vit frá

okkara lesarum kundu fingið upplýst, hvørjir hesir persónar eru.

Útferð við gamla "Smirli".

Hetta er nakað fyri smádreingir.

Kennir nakar hesar?

Skorið verður upp.

Seyðaroyting.

Túruruttanfyri bygðina.

Skorið verður upp.

Fiskimálaráðið
 FISKIVEIÐIEFTIRLITIÐ

1. meistarar til Fiskiveiðieftirlitið

Tvey stórv sum 1. meistarar við skipunum hjá Fiskiveiðieftirlitinum, verða her við lýst leys, til at seta sum skjótast.

Størvini fevna m.a. um hesar uppgávur:

- Vaktgangandi maskinmaður sambært ásetingunum frá maskinstjóra
- Skipa fyri og luttaka í dagliga arbeiðinum í maskinrúmunum, og rúmunum sum beinleiðis hava samband við maskinrúm, umframt rúm har maskinútbúnaður er
- Skipa fyri viðlíkahaldi sambært viðlíkahaldsskipan
- Annað fyrifallandi viðlíkahaldsarbeiði

Førleikakrøv:

- Vinnubræv sum Skipsmaskinstjóri (*STCW-regl. III/2 as Chief Engineer*), ella vinnubræv sum Skipsmaskinmeistari á 1. stigi (*STCW-regl. III/2 as 2nd Engineer*)
- Heilsuváttan fyri sjómenn.
- Leiðsluroyndir
- Góðan førleika at samskifta á føroyskum, norðurlenskum og enskum máli
- Góðan førleika at arbeiða sjálvstøðugt
- Góð samstarvsevni og hegni at fyriskipa

Setanartreytir:

Størvini eru tænaðstúmannastørv og lønt í 28. lønarflokki sambært avtalu millum Fígghjarmálaráðið og avvarandi yrkisfelag. Setanarøkið fevnir um Fiskimálaráðið og stovnar undir tí, umframt hini aðalstýrini og Løgmannsskrivstovuna. Tænaðstúðurin í løtuni er Fiskiveiðieftirlitið.

Starvsheiti er 1. meistari.

Tann ið settur verður, má kunna tola broytingar í starvinum, og at økið verður umskipa til eisini at fevna um aðrar uppgávur í Fiskimálaráðnum.

Umsóknir:

Umsóknir saman við avriti av prógvum, vinnubrævi og møguligum viðmælum, skulu verða Fiskiveiðieftirlitinum í hendi í seinasta lagi 19. juni 2003. kl.12:00.

Umsóknirnar skulu sendast til:

Fiskiveiðieftirlitið

Postsmoga 347, 110 Tórshavn

Nærri upplýsingar um størvini kunnu fáast við at venda sær til Fiskiveiðieftirlitið tlf. 35 30 30 og tosa við Elmar Højgaard, deildarstjóra.

Fiskimálaráðið
 FISKIVEIÐIEFTIRLITIÐ

Maskinstjórar til Fiskiveiðieftirlitið

Tvey stórv sum maskinstjóri við skipunum hjá Fiskiveiðieftirlitinum, verða her við lýst leys, til at seta sum skjótast.

Starvi fevnur m.a. um hesar uppgávur:

- Dagligu ábyrgdina av rakstri og viðlíkahaldi av øllum útbúnaði í maskinrúmunum og rúmunum, sum beinleiðis hava samband við maskinrúm, umframt rúm har maskinútbúnaður er
- Dagligu ábyrgdina av viðlíkahaldi av øllum dekkmaskinum so sum spølum, kranum og davitum
- Dagligu ábyrgdina av viðlíkahaldsskipanum
- Annað fyrifallandi viðlíkahaldsarbeiði

Førleikakrøv:

- Vinnubræv sum Skipsmaskinstjóri (*STCW-regl. III/2 as Chief Engineer*)
- Heilsuváttan fyri sjófolk
- Leiðsluroyndir
- Góðan førleika at samskifta á føroyskum, norðurlenskum og enskum máli
- Góðan førleika at arbeiða sjálvstøðugt
- Góð samstarvsevni og hegni at fyriskipa

Setanartreytir:

Starvi er tænaðstúmannastarv og lønt í 31. lønarflokki sambært avtalu millum Fígghjarmálaráðið og avvarandi yrkisfelag. Setanarøkið fevnir um Fiskimálaráðið og stovnar undir tí, umframt hini aðalstýrini og Løgmannsskrivstovuna. Tænaðstúðurin í løtuni er Fiskiveiðieftirlitið.

Starvsheiti er maskinstjóri.

Tann ið settur verður, má kunna tola broytingar í starvinum, og at økið verður umskipa til eisini at fevna um aðrar uppgávur í Fiskimálaráðnum.

Umsóknir:

Umsóknir saman við avriti av prógvum, vinnubrævi og møguligum viðmælum, skulu vera Fiskiveiðieftirlitinum í hendi í seinasta lagi 19. juni 2003. kl. 12:00.

Umsóknirnar skulu sendast til:

Fiskiveiðieftirlitið

Postsmoga 347, 110 Tórshavn.

Nærri upplýsingar um størvini kunnu fáast við at venda sær til Fiskiveiðieftirlitið tlf. 35 30 30 og tosa við Elmar Højgaard, deildarstjóra.

Fiskimálaráðið
 FISKIVEIÐIEFTIRLITIÐ

2. meistarar til Fiskiveiðieftirlitið

Trý stórv sum 2. meistarar við skipunum hjá Fiskiveiðieftirlitinum, verða her við lýst leys, til at seta sum skjótast.

Størvini fevna m.a. um hesar uppgávur:

- Vaktgangandi maskinmaður sambært ásetingunum frá maskinstjóra
- Luttaka í dagliga arbeiðinum í maskinrúmunum, og rúmunum sum beinleiðis hava samband við maskinrúm, umframt rúm har maskinútbúnaður er
- Luttaka í dagliga viðlíkahaldinum sambært viðlíkahaldsskipan
- Annað fyrifallandi viðlíkahaldsarbeiði

Førleikakrøv:

- Vinnubræv sum Skipsmaskinmeistari á 1. stigi (*STCW-regl. III/2 as 2nd Engineer*), ella vinnubræv sum Skipsmaskinistur á 2. stigi (*STCW-regl. III/1 as Watchkeeping Officer*)
- Heilsuváttan fyri sjómenn
- Góðan førleika at arbeiða sjálvstøðugt
- Góð samstarvsevni og hegni at fyriskipa

Setanartreytir:

Størvini eru tænaðstúmannastørv og lønt í 24. lønarflokki sambært avtalu millum Fígghjarmálaráðið og avvarandi yrkisfelag. Setanarøkið fevnir um Fiskimálaráðið og deildir/stovnar undir tí, umframt hini aðalstýrini og Løgmannsskrivstovuna. Tænaðstúðurin í løtuni er Fiskiveiðieftirlitið.

Starvsheiti er 2. meistari.

Tann ið settur verður, má kunna tola broytingar í starvinum, og at økið verður umskipa til eisini at fevna um aðrar uppgávur í Fiskimálaráðnum.

Umsóknir:

Umsóknir saman við avriti av prógvum, vinnubrævi og møguligum viðmælum, skulu verða Fiskiveiðieftirlitinum í hendi í seinasta lagi 19. juni 2003. kl.12:00

Umsóknirnar skulu sendast til:

Fiskiveiðieftirlitið

Postsmoga 347, 110 Tórshavn.

Nærri upplýsingar um størvini kunnu fáast við at venda sær til Fiskiveiðieftirlitið tlf. 35 30 30 og tosa við Elmar Højgaard, deildarstjóra.

Úrtøkuøking og hjáframleiðslur av toski hjá verksmiðjutrolarum

2. partur

Vit endurgóvu í næstseinasta blaði brot úr frágreiðingini hjá Helga Nolsøe við heitinum “Úrtøkuøking og hjáframleiðslur av toski hjá verksmiðjutrolarum”. Vit halda her fram við frágreiðingini.

Úrtøkukanningar umborð á Sunda-bergi

Við støði í teimum innleiðandi kanningunum, vórðu fyrireikingar gjørdar til at kanna, um flaka-úrtøkan umborð á flakatrølarunum kundi økjast. Royndin skuldi gerast við at royna eina Baader 252 flakamaskinu og samantæra við eina Baader 190 flakamaskinu.

Baader 252, sum er ein nýggj flakamaskina, er ment av Baader í Íslandi til nýtslu umborð á flakatrølarunum. Maskinan skuldi roynast umborð á M/tr. Sundaberg.

Eisini skuldu móguleikarnir at gagnnýta størri part av fiskinum kannast. Kanningin skuldi fevna um bæði frásukurðir, innvøllir og høvd. Royndirnar skuldu vísa, um móguligt er at fáa lönandi framleiðslu úr hjáframleiðslunum. Somuleiðis skulu tey framleiðslutækniligu viðurskiftini metast, fyri at ætla um, hvørjar broytingar eru neyðugar fyri at skipa framleiðsluna so munadygga sum til ber.

Ein leigusáttmáli var gjørdur við Baader Danmark, um leigu av einari Baader 252 flakamaskinu.

Úrtøkuroyndir

Úrtøkuroyndir við Baader 252 og Baader 190, gjørdar umborð á M/tr Sundaberg

Í januar 2001 vórðu nakrar royndir gjørdar við einari Baader 252 og einari Baader 190 flakamaskinu.

Tað vórðu gjørdar 4 royndir, harav trýggjar tær fyrstu vóru maskinúrtøkuroyndir, meðan tann fjórða var úrtøka eftir reinskering og pakking.

Tær einstøku royndirnar

1. Roynd. Maskinúrtøka. Avhøvdaður fiskur 40-50 cm.

Vigaðar vórðu tvær smærri nøgdir, umleið 16 kg, av avhøvdaðum fiski av somu

stødd. Nøgdirnar vórðu skornar við tveimum ymiskum flakamaskinum, einari Baader 190, sum vanligar verður nýtt umborð, og einari Baader 252, eitt nýtt slag av maskinum, sum er ment til nýtslu umborð á flakatrølarum.

Tá fiskurin var skorn til flak, vórðu nøgdirnar vigaðar frá báðum maskinunum.

Støddin á fiskinum til royndirnar var 40-50 cm, avhøvdaður.

Royndin vísti, at maskinúrtøkan, roknað av avhøvdaðum fiski, var um 11,1 % størri við Baader 252, sum gevur ein vøkstur í flakanøgð uppá um 16,4%.

2. Roynd. Maskinúrtøka. Avhøvdaður fiskur 50-60 cm.

Vigaðar vórðu tvær smærri nøgdir, umleið 17 kg, av avhøvdaðum fiski, sum var 50-60 cm til longdar avhøvdaður. Royndin varð framd á sama hátt sum 1. royndin.

Royndin vísti, at maskinúrtøkan, roknað av avhøvdaðum fiski, var um 10,2% størri við Baader 252, sum gevur ein vøkstur í flakanøgð uppá um 15,0%.

Tær báðar fyrstu royndirnar vóru bert við smærri nøgdum, og vóru gjørdar fyri at fáa eina ábending um úrtøkuna á hvørjari einstakari maskinu.

Síðani varð ein roynd gjørd við nøgdum, sum vóru nakað størri, enn tær báðar fyrstu royndirnar.

3. Roynd. Maskinúrtøka. Avhøvdaður fiskur 50-60 cm.

Vigaðar vórðu tvær nøgdir, umleið 90 kg av avhøvdaðum fiski til hvørja maskinu. Støddin á fiskinum var 50-60 cm avhøvdaður. Royndin vísti, at maskinúrtøkan av avhøvdaðum fiski var um 12,7% størri fyri Baader 252. Hetta gevur eina meirframleiðslu av flaki, við Baader 252, uppá umleið 19%.

Í omanfyri nevndu royndum vóru bert maskinúrtøkurnar kannaðar. Í fjórðu royndini var úrtøkan aftaná reinskering kannað.

4. Roynd

Í hesar royndini vórðu nøgdir uppá gott 500 kg vigaðar til hvørja maskinu. Støddin á fiskinum var 50-60 cm, avhøvdaður fiskur. Nøgdirnar vórðu vigaðar eftir reinskering.

Úrtøkuroyndin vísti, at úrtøkan eftir reinskering var um 11,5% størri fyri Baader 252. Hetta gevur eina meirframleiðslu av flaki uppá um 18%.

Omanfyri nevndu úrtøkuroyndir eru allar gjørdar av flaki við skræðu og kílabeinum. Umrokningarfaktorin fyri hesa framleiðslu er 2,6 sum gevur um 38,46% í úrtøku.

Nú skal ikki leggjast alt ov stórir dentur á sjálvar úrtøkurnar, tí tøluni eru umroknaði frá avhøvdaðum fiski. Tað, sum hevur týðning, er munurin í úrtøku.

nøgðin kann økjast við 15-19% við at nýta Baader 252 í staðin fyri Baader 190, fyri tær royndu støddarskiljingarnar.

Úrtøkuroyndirnar vórðu gjørdar við avhøvdaðum fiski. Verða tær avhøvdaðu nøgdirnar, ið vóru nýttar til 4. royndina, umroknaðar til rundan fisk, fæst úrtøkan fyri Baader 190 til 40,93%, meðan úrtøkan fyri Baader 252 fæst til 48,34%. Úrtøkumunurin er sostatt 7,41 %, roknað av rundum fiski. Umrokningarfaktorin millum avhøvdaðan og rundan fisk er 1,55.

Royndirnar vórðu gjørdar við toski, ið varð skorn til flak við skræðu og kílabeinum. Umrokningarfaktorin fyri hesa framleiðslu er 2,6 sum gevur um 38,46% í úrtøku.

Nú skal ikki leggjast alt ov stórir dentur á sjálvar úrtøkurnar, tí tøluni eru umroknaði frá avhøvdaðum fiski. Tað, sum hevur týðning, er munurin í úrtøku.

Fortreytin fyri, at flakatrølararnir kunnu fáa fulla nyttu burtur úr øktu úrtøkuni, er at umrokningarfaktorarnir millum lidna vøru og rundan fisk verða broyttir í mun til ta broyttu úrtøkuna. Hetta er ein politiskur spurningur, sum má loysast við samráðingum.

Royndirnar fevna bert um avmarkaðar nøgdir í eina avmarkaða tíð, men vísa tó, at við at nýta Baader 252 í staðin fyri Baader 190 kann ein munandi hægri úrtøka fáast fyri royndu støddirnar.

Í royndunum er útgangsstøðið avhøvdaður fiskur. Við øðrum orðum, úrtøkuøkingin kemur bert av sjálvari flakaskeringini.

Mett verður, at úrtøkan kann økjast eini 2-3% afturat við at nýta avhøvðarar, sum geva hægri úrtøku.

Umrokningarfaktorarnir eiga at vera beinleiðis tengdir til maskinunum, sum verða nýttar til avhøvding og flakaskering.

Broytingar í framleiðslu-hættunum við øðrum maskinum krevur, at broytingar verða framdar av framleiðslunnrættingini.

Hetta kann samstundis skapa betur móguleikar fyri at gagnnýta størri part av fiskinum, sum ikki verður gagnnýttur í dag, og harvið geva størri inntøkur av somu kvotu.

Hjáframleiðslur

Hjáframleiðslan er tann parturin av fiskinum, sum ikki hoyrir til høvuðsframleiðsluna, í hesum fòrinum flaki.

T.v.s. at hjáframleiðslurnar fevna um innvøllirnar, kysframleiðslurnar, høvd, uggabein og partar av uggunum, ryggin við sundmaga og tilhoyrandi fjaðrum, skræða við roðslu og blóð.

Burtur úr hjáframleiðslunum kunnu framleiðast ein røð av framleiðslum, sum í størri og minni mun gagnnýta hjáframleiðslurnar, ella partar av hesum.

Talva 5. Flakaúrtøkuroyndir við Baader 190 og Baader 252

Maskina	Stødd avhøvd.	Tal av fisk.	Vekt eftir avh.	Vekt eftir sker.	Úrtøka %	Øking flak %
1. roynd	Maskinúrtøka					
B252	40-50 cm	12	16,2	12,72	78,52	
B 190	40-50 cm	12	15,6	10,52	67,44	
Øking í %	(11,08/67,44)*100"					16,43
2. roynd	Maskinúrtøka					
B252	50-60 cm	8	17,14	13,44	78,41	
B 190	50-60 cm	8	16,98	11,58	68,20	
Øking í %	(10,21/68,20)*100"					14,97
3. roynd	Maskinúrtøka					
B252	50-60 cm		90	71,72	79,69	
B 190	50-60 cm		89,72	60,1	66,99	
Øking í %	(12,70/66,99)*100"					18,96
4. roynd	Netto úrtøka eftir pakking s. on pb. in				Vekt eftir pakk.	
B252	50-60 cm		533,06	399,42	74,93	
B 190	50-60 cm		543,06	344,50	63,44	
Øking í %	(11,49/63,44)*100"					18,11

Fyri at kunna gagnnýta hjáframleiðslurnar á ein skilagóðan hátt, er neyðugt at broyta arbeiðsgongdina. Tillagingar mugu gerast til krøvini, gagnnýtslan av teimum setur. Tað er av avgerandi týðningi, at rávøran verður niðurkøld skjótast gjørligt.

Innvøllir

At nýta partar av innvøllum til matvøruframleiðslu, setur strong krøv til rávøruhandfaringina.

Innvøllir eru sera viðbreknir viðvíkjandi spillu og niðurbróting orsakað av kveikum í maga og gørnum, bakterium í gørnunum, umframt at magainnihaldið viðvirkar til skjóta spillu.

Best er, um innvøllir verða skildir ella partvís skildir, so skjótt sum fiskurin verður krúvdur.

Tá ið krúvt verður, eiga livur, rogn og sil at vera skild frá, og goymd hvørt fyri seg. Magin kann skiljast frá restini í serstakari tilgongd, har hann verður tømdu. Magin kann tømast við at nýta eina rullupressu.

Tá skilt verður til matna, má ansast eftir, at øll

góðskukrøv verða fylgd. Ásetast mugu krøv viðvíkjandi góðskuni á hvørjar einstakari framleiðslu.

Goymslutíðin, tá innvøllir eru skildir, eigur at avmarkast mest møgult. Køling eigur at nýtast í millumgoymsluni, áðrenn vøran verður fryst.

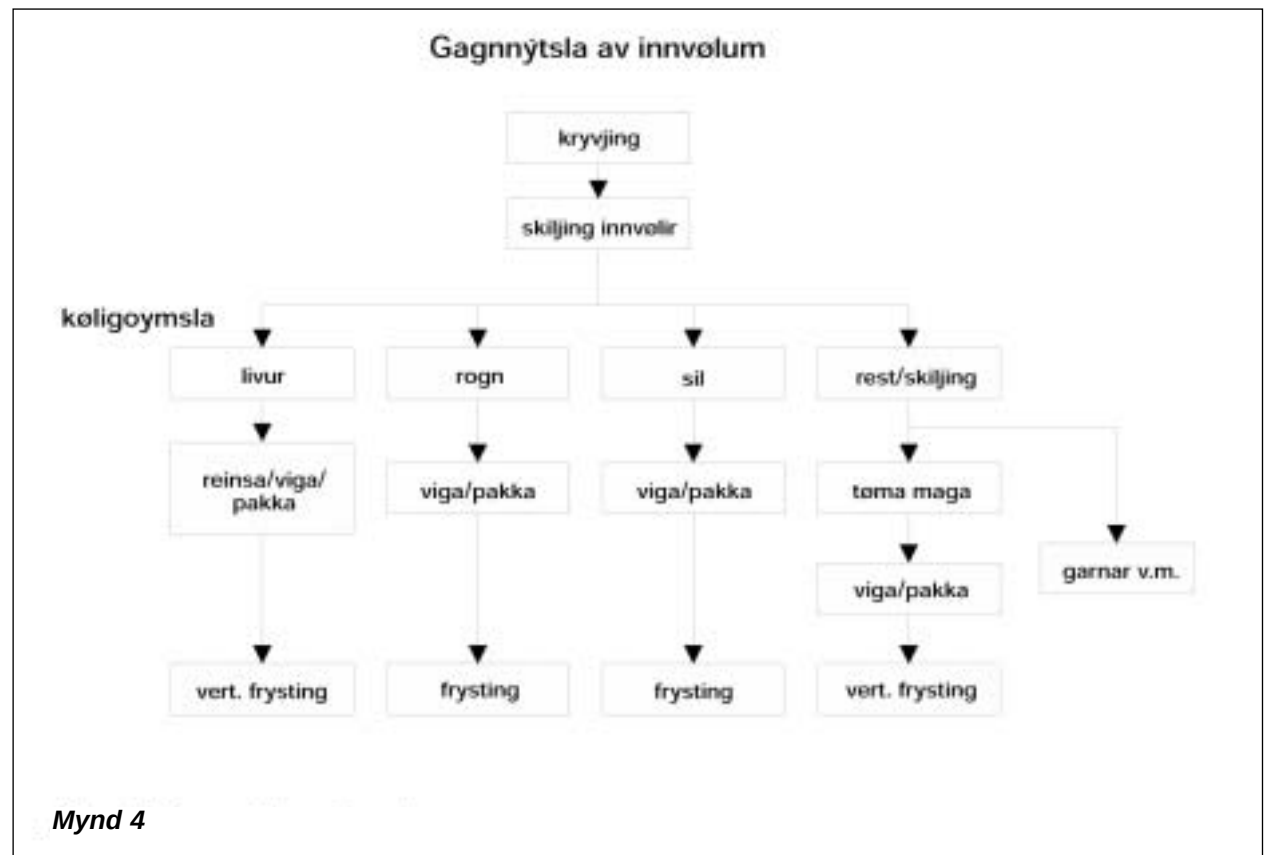
Við núverandi kryvji-maskinunum fæst ikki fatur á heilum innvøllum, aftaná kryvjing við maskinu. Tí er neyðugt at kryvja við hond, um livur, rogn og sil skulu gagnnýtast.

Livur

Livurin er um 40% av innvøllum á toski. Hon kann frystast í blokk, koyrast í dósir og niðursjóast, ella gerast til lýsi umborð.

Avmarkað haldfæri er á frystari livur. Lægri goymsluhitin er, longri er haldfærið.

Við framleiðslu av livur umborð skal livurin skiljast frá restini av innvøllum. Serliga má ansast eftir gallbløðruni, tá fiskurin verður krúvdur. Ansast má eftir, at sum minst av vatni kemur at livrini. Frystast má sum skjótast. Um millumgoymsla er,

eigur livurin at kølast beint aftaná kryvjing.

Livurin eigur at verða pakkað í blokkpakning við ávísari styrki. Pakningurin má verja livrini ímóti oxidatión. Tá livur, fryst í blokk, verður lögð á goymslu, skal ansast eftir, at blokkarnir ikki koma

undir ov stórt trýst. Forðast má fyri, at lýsi verður pressað úr blokkunum. Vatninnihaldið í livur er bert um 22%. Blokkarnir fáa tí ikki somu styrki sum flakablokkur.

Av tí at vatninnihaldið í livur er lægri enn í flaki, krevur livurin minni orku til frystingina. Varmaleiðingstalið er lægri fyri livrini enn fyri flak. Hon krevur tí umleið somu tíð til innfrysting sum flak.

Fryst livur kann nýtast bæði til framleiðslu av lýsi og til matna.

Um lýsi verður framleitt umborð, er neyðugt at gera sær greitt, hvørji góðskukrøv framleiðslan skal lúka. Goymslu- og framleiðsluviðurskipti mugu so tillagast teimum settu krøvunum.

Rogn

Rognini eru vanliga í tíðarskeiðinum frá janúar til apríl. Rognini kunnu einfrystast ella frystast í blokk.

Sil

Silið kann frystast í blokk og verður nýtt til matna í t.d. Korea. Marknaður er eisini fyri sili til ídnað.

Magar

Magar kunnu nýtast bæði til matna og í ídnaðarframleiðslu til framleiðslu av kveikum. Í báðum førum skal magin tømast. Magar til matna skulu vaskast, áðrenn teir verða frystir.

Restir av innvøllum Kunnu møguliga nýtast til onkra serframleiðdu.

Mynd 4 vísir ein framferðahátt, ið kann nýtast

Fráskurðir

Fráskurðir eru teir partarnir av flakinum, ið verða skornir av, tá reinskorið verður. Fráskurðir fevna um blóðblettir, fjaðra- og beinrestir, partin av uggunum, sum verður skorin av, fyri at uppfylla keyparatilskilan og kilafráskurðir frá beinleysum fløkum.

Fráskurðir kunnu frystast í blokk og seljast fyri ein lutfalsliga lágan prís. Teir kunnu eisini framleiðast til fars fyri ein nakað hægri prís.

Fráskurðir av uggunum kunnu eisini skiljast frá og frystast í blokk. Teir kunnu síðani saltast á landi. Hervið fæst ein munandi betur prísur.

Høvd

Um høvdini ikki verða skorin beint eftir avhøvding, er umráðandi, at tey verða ísað, áðrenn tey verða skorin. Somuleiðis er umráðandi, at framleiðslur av høvdum verða frystar ella ísaðar sum skjótast eftir framleiðsluna.

Høvd við uggebeinum

Høvd við uggebeinum fevna um 29% av heilum ókrúvdum fiski, sambært umrokningarfaktorinum. Ymiskar framleiðslur kunnu fáast úr høvdum við uggebeinum.

Uggebein og nakkastykki kunnu skerast av øllum stóddum av høvdum. Á marknaðinum nevnist framleiðslan "K-wings". Vanliga verður framleiðslan saltað. Framleitt umborð, verður fryst í blokk. Við víðari viðger á landi verður upptiðnað og saltað.

Høvd millum 500 og 1000 g

Av høvdum millum 500 og 1000 g kunnu kjálkar og lippur skerast.

Maskinur eru á marknaðinum til hesar framleiðslur. Ein nógv nýtt maskina til hesa stódd av høvdum er ein íslendsk maskina, Mesa 900. Maskinan kann skera kjálkar, lippur og k-wings.

Høvdini verða førd til maskinuna við hond. Tey verða sett á ein bjálka, og drigin ígjøgnum maskinuna av einari ketu. Ketan er útgjörd við píkum, ið halda høvdunum fóstum, meðan skorið verður. Fyrst verða táknurnar skræddar úr høvdunum av einum móthaka á bjálkanum. Uggebeinini og nakkastykkið skorið av, lippur og at enda kjálkanir skornir.

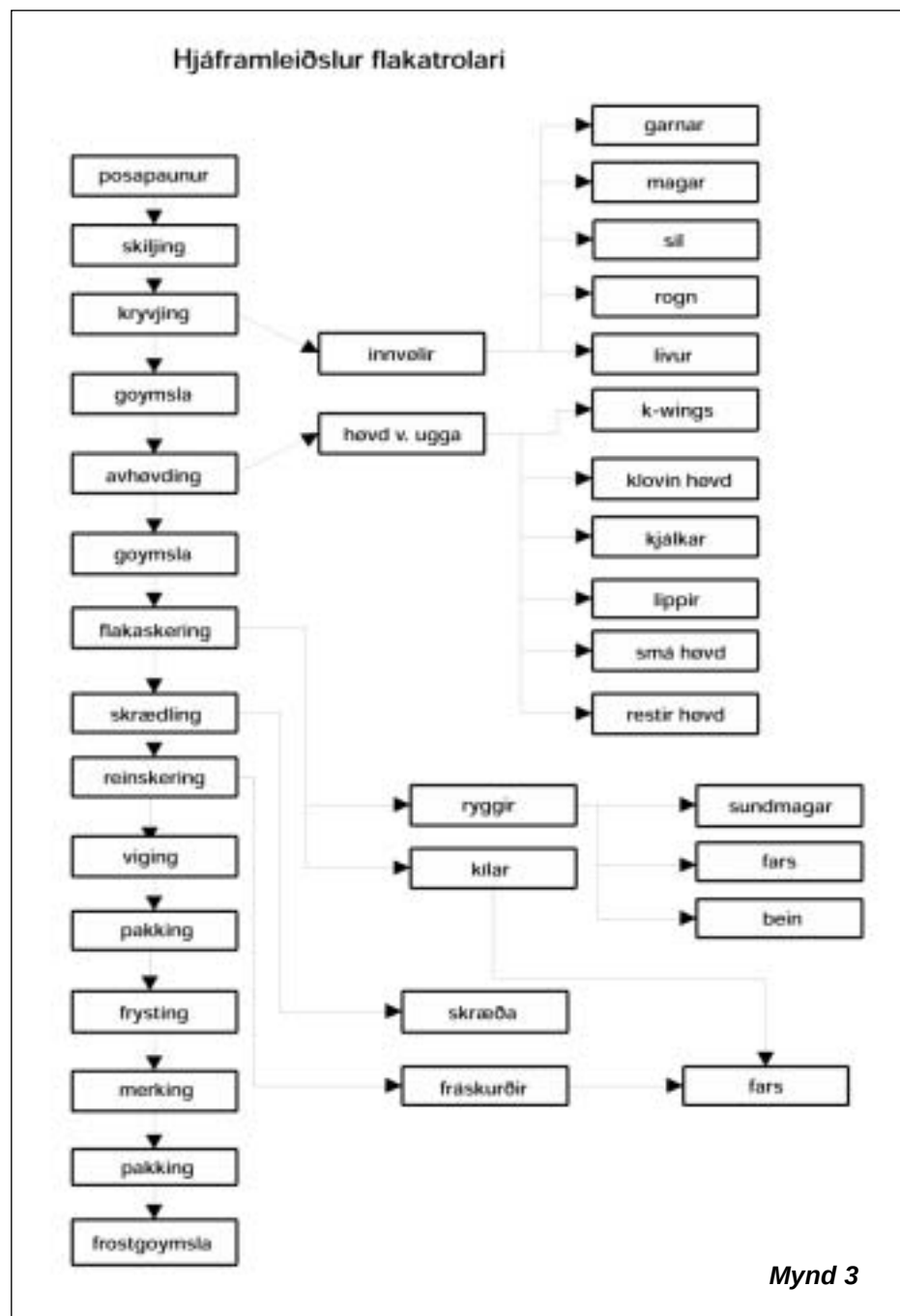
Møguligt er eisini at skera beinleysar kjálkar, sonevndar medaljóngir. Hendan framleiðslan verður skorin við handamegi, við ein serstøkum roterandi knívi.

Høvd yvir 1000 g

Av høvdum yvir 1000 g kunnu somu framleiðslur gerast sum av høvdum millum 500 og 1000 g. Mest vanliga framleiðslan er tó klovin høvd ella "faces", sum hon eisini verður nevnd. Í hesari framleiðslu hanga kjálkar og lippa saman í einum stykki, meðan skalli og táknur verða burturbeind. Framleidd umborð, verður vøran vanliga fryst í blokk.

Smá høvd undir 500 g

Av teimum smáu høvdunum undir 500 g, verða

Áhugaverd framsýning í Müllers pakkhúsi

Í døgnum 1. til 9. juni var ein áhugaverd framsýning í Müllers Pakkhúsi, sum Landsskjalasavnið skipaði fyri.

Tað hevur verið nokkso nógv frammi um hesa framsýning, men vit vilja umrøða tann partin, sum snýr seg um vinnulívið.

Her verður sagt í skrá-

ni, at føroyskt vinnulív, og harvið eisini føroyska samfelagið sum heild, hevur verið fyri stórum broytingum seinastu 200 árini. Frá at vera eitt bóndasam-

felag seinast í 18. öld, hevur grundarlagið hesi seinastu øldina so ella so fyrst og fremst verið knýtt at fiskiskapi og góðsking av fiskinum á landi.

Hetta heldur einfalda býti fjalir tó yvir eina meira kompleksa gongd í vinnusøgu okkara, bæði viðvíkjandi búskapargrundarlagi, ognarviðurskiftum og tøkniligari framgongd. Serstakliga innan fiskivinnuna hava broytingar verið nógv. Í sokallaða bóndasamfelagnum varð einans røð út við opnum báti. Frá einaferð seinast í 18. öld fór hesin útróður at vaksa, samstundis sum ein vaksandi partur av fólkinum fór at liva á lendi uttanfyri gomlu markatalsbygdirnar. Hesar broytingar, saman við fríhandli, førði í seinnu helvt av 19. öld við sær, at veruligar tøkniligar broytingar fara fram innan fiskivinnuna. Tá komu fyrst sluppurnar og stóru reiðaravirkini, sum høvdu nógv fólk í arbeiði. Seinni aftur gjørdust vinnutólini enn meira framkomin, og motorar vórðu settir í bátar og skip. Hetta hevði við sær, at føroyingar fóru at fiska í fremmandum sjógv.

Í 1930'unum og serliga eftir 2. heimsbardaga komu trolararnir. Eins og við sluppunum vórðu gomul skip keypt, men nýggir trolarar komu eisini til Føroya. Tíðliga í 50-unum var kreppa í Føroyum, og ikki fyrrenn gongd varð sett á eina skipaða endurnýgging av samfelagnum, kom gongd aftur á búskapin. Sostatt vóru Føroyar ikki rættliga ídnaðarsamfelag fyrr enn eftir 2. heimsbar-

Eisini var modell av "Magnus Heinason", byggdur í Portugal í 1960. Hesin trolarin var ein partur av umrøddu endurnýggingini av fiskiflotanum, sum er umrødd omanfyri.

daga.

Sum eitt sera týðningarmikið grundarlag undir vinnuligari framgongd var eisini infrastrukturur-in útbygður. Havna- og landingaviðurskiftini vórðu betraði bæði á stórplássum og smáplássum.

Nógvir føroyingar fóru at liva av fiskivinnuni burturav. Dagliga arbeiðið hjá teimum lagar seg ikki longur eftir árstíðini ella veðrinum. Føroyingar verða fiskimenn, útróðrarmenn, arbeiðarar, skiparar o.s.fr. burturav. Tøkniliga mennin ger, at neyðugt er at fáa útbúgving fyri at røkja ymisk størv. Spesialiseringin hevur hinvegin við sær, at fakkbólkarnir skipa seg í fakfeløg.

Tað er hetta, saman við broytinginum í samfelagnum, sum varð lýst á vinnuliga partinum av framsýningini. Tað almenna regulerar vinnulívið á ymiskan hátt. Lógir m.a. um skráseting av skipum og virkjum, trygging av arbeiðsfólkunum eins og tann stuðul, sum hevur verið latin vinnuni, ger, at skjøl frá fyrisitingini eisini lýsa vinnulívið.

Sjálvt Müllers pakkhús er ikki tað minst áhugaverda við framsýningini. Hetta húsið varð bygt av Søren Emil Müller, f. 13. juni 1856. Hann var ein stórreiðari tá í tíðini. Høgni Mohr minnst, tá hetta reiðaríð var í vælmaktini. Niðasti partur av húsinum var saltgoymsla og tann ovari var proviantgoymsla.

Søren Emil var eisini bóndi og átti nógva jørð - eisini uttanfyri Havnina. Hann gjørdi seg eisini galdandi á øðrum økjum. Í 1890 royndi hann, saman við beiggja sínum Rasmusi, at seta 20 grønlandskar rýpur út við Kirkjubø. Í fyrsta umfari eydnaðist hendan royndin væl, tí longu næsta ár sóðust rýpur bæði í Suðuroy og Norðoyggjum.

Her kann verða skoytt uppí, at Søren Emil Müller hevur ikki sørt at gera við okkara frásøgn hjá Onnu Evensen. Maður hennara, Jens Christian, átti eina systir, sum kallaðist Elsebeth Christine Evensen, fødd 22/8 1831. Hon giftist við "handelsbestyrer" Christoffer Michael Olsen f. 28/1 1822. Ein dóttir teirra, Margrethe Cathrine f. 25/9 1862, giftist við Søren Emil Müller.

Fleiri modell av fiskiskipum vóru á framsýningini. Her er tað "William Martin".

AGN

sild kúfiskur makrelur høgguslökkur

Hava dagligt samband um øll landið

P/F KAMBUR

STRENDUR · telefon: 447720
ella 448095 · fax: 448744

SENT VERÐUR VIÐ STRANDFERÐSLUNI

Til sølu

Vegna STRANDFARASKIP LANDSINS verður "TERNAN 1" lýst til sølu, sum hon liggur á Vestmanna.

Møgulig boð skulu verða okkum í hendi í seinasta lagi 20. juni 2003.

STRANDFARASKIP LANDSINS tilskilar sær annars rætt til frítt at taka av ella havna innkomnum tilboðum.

Nærri upplýsingar um skipið kunnu fáast við at venda sær til:

TOR SHIPPING

TOR SHIPPING

Niels Finsensgøta 23
Box 1252
FO 110 Tórshavn
tlf. 358531
fax 319369
e-mail: torship@post.olivant.fo
www.torship.com

J. PATURSSONAR GØTA 18

Vit klippa eftir TÍNUM havið

SAXOFON

Tlf. 31 68 08

Grønlandstíðindi

frá Kára við Stein

12. mai var hvítt í bakka og eitt lot av suðri. Ein krabbabátur legði gott 20 tons av livandi krabba upp. Um kvøldið brendi hann á við stormi av suðri, og hann lovaði bæði kava og regn.

"Salleg" kom inn dagin eftir at skifta fólk. Teir lögdu eini 80 tons av rækjum upp, og teir fóru út aftur um kvøldið. Ein krabbabátur kom inn sama dag; teir høvdu havt keðiligt veður, og so høvdu teir flutt teinar. Teir høvdu knapt 7 tons inni.

14. mai var eisini hvítt í bakka. "Nanok Trawl" kom um morgunin at landa; teir hava 460 tons inni. Teir fóru út 14. apríl, so tað hevur bara gingið gott hjá teimum hendan

túrin. Annars fáa smábátarnir heilt væl av rækjum. Ein bátur kom inn um morgunin, og teir høvdu fiskað í eitt gott døgn og hava 55 tons inni. Teir høvdu verið her dagin fyri, men tað var ódnarveður, so teir fingi ikki siglt fyri aldu. Tað er eisini harðasti streymur fyri tíðina.

Fyrrverandi "Markus J", nú "Lazarus", hevur verið inni og lagt rækjur upp.

Teir lögdu gott 430 tons upp.

22. mai vóru +4,4 stig og nógvur vindur av útsynningi sunnan. Dagin fyri kom fyrrverandi "Fuglberg", sum nú eitur "Polar Nanok", inn at landa. Teir høvdu fulla last, gott 420 tons, eftir einum góðum mánaði. Annars legði ein skeljabátur 17 tons av jákupsskel upp; tað eru triggjar vikur síðani, teir byrjaðu túr frá Nuuk.

Skiparin læt væl at.

Dagin eftir var eitt lot av suðri og + 4,6 stig. Ein gamal kenningur kom higar at leggja krabbar upp. Tað var gamli "Hvítnes" úr Havn, sum eg meini Kjartan Mohr bygdi á sinni. Í dag eitur skipið "Polar Nivi" og tekur ímóti krabbum frá smábátum norðanfyri. Teir siga, at tað er so nógvur krabbi, har sum teir eru, at teir hava biðið bátarnar halda aftur við at avreiða, tí teir klára ikki at arbeiða undan. Teir hava 40 tons av lidnari vøru, men teir kunnu ikki hava meira sum nú er, tí at skipið hevur eisini agn til krabbabátarnar umborð. Tá einki agn er umborð, kunnu teir hava 60 tons av lidnari vøru. Gamli "Hvíltenni", sum eitur "Nivi Polar", liggur har norðuri og tekur ímóti rognkelsis-rognum, og teir lótu heilt væl at.

28. mai: + 5,3 stig og stilli.

"Louvise L" kom inn um morgunin at landa. Teir høvdu gott 20 tons av jákupsskel inni. Hendan túrin hava teir ligið bakk í 3 dagar vegna ódnarveður. Teir lata væl at hesum túrinum í mun til aðrar túrar; teir hava havt um 40 tón um dagin, og so hava teir ligið stillir og pilkað skeljar. Ein vanligan dag hava teir annars um 80-100 tón.

Kristi himmalsferðardag var av besta veðri; blikalogn og +5,3 stig. "Tarsermiut" kom inn at leggja rækjur upp. Teir byrjaðu túr tann 9. mai, og skipið er fult – t.v.s. gott 360 tons. "Tarsermiut" skal til árligt sýn í Danmark, har teir skulu vera tann 23. juni. Teir skulu út aftur at fylla seg, áðrenn teir fara yvir um hav.

Tann 30. mai kom ein krabbabátur inn at landa, og teir høvdu gott 17 tons av krabba inni. Teir hava havt trupulleikar við

onkrum stubba av teinum. Teir hava millum 50-80 teinar í hvørjum stubba.

3. juni kom krabbaskipið "Vinlander" inn at orðna onkrar smávegis trupulleikar og eftir salti at framleiða við. Teir lata einki serligt at, men tókoyra teir ímillum 1.000-1.300 kg niður um døgnið. Tað er liðug vøra, sum er pakkað í 10 kg eskur – tað er til nakrar munnar!

4. juni kom "Tarsermiut" inn aftur at leggja nakað av rækjum upp, og 5. juni kom "Nanok Trawl" inn at landa. Teir hava gott 440 tons inni, so tað er ein stuttur túrur hjá teimum. Teir hava verið úti í 3 vikur. Annars kom ein gamal kenningur úr Føroyum siglandi forbi niðan fyri húsini hjá mær. Tað var skeljabáturin "Tina Rosen-green", sum skipið nú eitur; tað er fyrrverandi "Havørnin".

FISKIMÁLARÁÐIÐ

Varastjóri

Kundi tú hugsað tær at verið varastjóri í Stýrinum fyri Toll- og Skattstovu Føroya?

Tú kemur – í tøttum samstarvi við stjórán – at taka tær av leiðsluni á Toll- og Skattstovu Føroya, ið m.a. fevnir um hesar uppgávur:

- Seta mál og langtíðarplanlegging
- Fíggjarstýring
- KT-politikkur og KT-viðurskifti
- Trygdarpolitikkur og trygdarviðurskifti
- Innanhýssissamskifti øki og deildir
- Samskifti við borgarar og virki
- Uttanlandssamskifti
- Veita landsstýrismanninum í Fíggjarmálum tænastu
- Skatta- og avgjaldsfyrisitingarpolitikkur
- Eftirlitspolitikkur
- Innheintingarpolitikkur

Hevur tú visionir, góð samstarvsevni, og ert tú ágrýtin, virkin og úrslitagóður, ert tú vælkominn at senda okkum eina umsókn. Leiðsluútbúgving og leiðsluroyndir kunnu vera ein fyrimunur.

Krøv

Útbúgving frá hægri lærustovni krevst, t.d. innan fak sum fíggjarstýring, kunningartøkni, fyriskipan o.a.

Setanarviðurskifti

Starvið verður sett eftir sáttmála millum Fíggjarmálaráðið og avvarandi fakfelag og verður sett 1. september 2003. Starvið verður flokkað á javnt við 36. lønarflokki í tænaðumannafelagssáttmálanum.

Umsóknarfreist

Kundi tú hugsað tær at roynt hesa avbjóðing, so send okkum eina umsókn, CV og viðmæli, innan mánadagin 30. juni 2003.

Fíggjarmálaráðið

Postboks 2039
165 Argir

Vilt tú frætta meir, ert tú vælkominn at ringja til Petur Alberg Lamhauge, aðalstjóra, á tlf 352020.

Toll- og Skattstova
Føroya er stovnur undir
Fíggjarmálaráðnum.

Uppgávur stovnsins
eru m.a. at fyrisita
· skattalógina
· tolllógina
· mvg-lógina
· kolvetnisskattalógina
· avgjaldslógirnar, eins
og alla skuldarinn-
krevjing hjá land-
inum.

Stovnurin hevur 150
starvsfólk og er skipaður
soleiðis, at planlegging
og menning fer fram í
Stýrinum á Argjum.

Tær seks økis-
stovurnar, ið eru á
Tvøroyri, í Skopun,
Sørvági, Tórshavn,
Saltangará og Klaksvík
rækja raksturinn.

Í Stýrinum, har viðkomandi
kemur at starvast, eru 30
starvsfólk.

Lýsingin finst eisini á
heimasíðunum:
www.fmr.fo
www.tollskatt.fo

E-mail:
fmr@fmr.fo

Hættislig sjúka

Fiskimannafelagið roynir støðugt at bota um umstøðurnar hjá fiskimonnum. Felagsstjórnin hevur samtykt at víðka samlagstryggingina við trygging fyri hættisliga sjúku, og ætlanin er at hetta skal koma í gildi 1. juli.

Hvussu hendan skipan virkar verður lýst á heimasíðuni hjá Lív:

Sum nakað nýtt er tað nú møguligt at víðka samlagstryggingina til eisini at fevna um útgjald í samband við hættisliga sjúku, ið merkir, at um ein av tryggjaðu persónunum fær staðfest eina av 14 navngivnum sjúkum, verður ein avtalað tryggingarupphædd útgjaldin í einum.

Tryggingarupphæddin í samband við hættisliga sjúku kann ásetast upp til kr. 75.000,- tó ongantíð meira enn 50% av tí tryggingarupphædd, ið er ásett við deyða á samlagstryggingini. Hvussu hesin peningurin verður brúktur er upp til sjúklingin og avvarðandi.

Tryggingarupphæddin kann sum dømi geva móguleika fyri at

- vera um sjúklingin,
- fáa serlæknahjálp,
- keypa hjálptól,
- gera tillagingar í heiminum,
- umleggja lán v.m.,

Møguligt er hjá fakfeløgum og virkjum, sum hava teknað samlagstrygging, at víðka tryggingina við hesum tryggingarhátti.

Tryggingarhæddin fellur til gjaldingar um so er, at ein av niðanfyrireivndu

sjúkum verður staðfest. Sí annars tryggingartreytirnar.

- Flestu illkynjaðu krabbameinssjúkur
- Blóðtøppur í hjartanum
- Bypass-skurðviðgjørður/Ballónviðkan av kranslívæðri í hjartanum
- Hjartaloku-skurðviðgerð
- Slag (heilaþróing/blóðtøppur í heilanum)
- Bjølgar á lívæðrum í heilanum
- Ávísir góðkynjaðir svullir í heila og mønu
- Disseminerað sklerosa
- Amyotrofisk lateralsklerosa (ALS)
- Vøddasvinn
- HIV-ígerð, av blóðflutningi ella tengd at arbeiði
- AIDS
- Nýrasvignan (bæði nýru)
- Flutningur av stórum lívgögnum (hjarta, lunga og livur)

Um tú ynskir neyvari útgreining um sjúkurnar, ert tú vælkominn at seta teg í samband við okkum.

LØGMANSSKRIVSTOVAN
Prime Minister's Office

Umsitingarleiðari

Starvið sum deildarleiðari í umsitingini á Løgmansskrivstovuni er leyst at seta frá 1. august 2003.

Starvið

Umsitingarleiðarin hevur í høvuðsheitum ábyrgdina av:

- Fíggjar- og roknskaparmálum
- Starvsfólka- og lønarmálum
- Skjalaskráseting og øðrum umsitingarmálum
- KT-viðurskiftum
- Ognunum í Tinganesi
- Stovnstrygd

Harumframt skal deildarleiðarin taka sær av búskaparligum spurningum og kunna standa fyri búskaparligum verkætlanum sum til dømis at samskipa ein-skiljing av fyrítøkum landsins.

Umsitingarleiðarin hevur ábyrgdina av menningini á deildini og skal tryggja, at uppgáurnar verða loystar á høgum fagligum støði.

Faklig førleikakrøv

Umsøkjarar skulu hava útbúgving frá hægri lærustovni innan samfelagsvísindi, heruppi búskaparfrøði, ella á øðrum samsvarandi útbúgvingarstigi.

Persónlig førleikakrøv og royndir

Umsøkjarar skulu vera væl fyri fakliga, hava vitan um tær treytir, ið eru galdandi í eini politiskari fyrisiting, góð samstarvsevni, vera tænaðstuhugaðir, miðvísir og duga at arbeiða sjálvstøðugt. Tað er fyrimunur, at umsøkjarar hava arbeiðsroyndir innan tær uppgávur, sum liggja í starvinum, og hava innlit í almennu fyrisitingina. Umsøkjarar eiga harumframt at vera stinnir í føroyskum og enskum máli.

Løn- og setanartreytir

Starvið verður sett sambært sáttmála millum Fíggjarmálaráðið og avvarðandi yrkisfelag. Tann, ið verður settur, skal tola tillagingar og broytingar í starvinum. Setanarøkið fevnir um Løgmansskrivstovuna og hini stjórnarráðini.

Umsóknir

Umsóknir við prógvum, lívsrensli (c.v.) o.ø. skulu vera Løgmansskrivstovuni, FO-100 Tórshavn, í hendi í seinasta lagi mánadagin 23. juni 2003.

Umsøkjarar eru vælkomnir at venda sær til Marjuna Hanusardóttur, løgmanstjóra, á tlf. 35 10 10, at fá nærri at vita um starvið.

Løgmansskrivstovan
Postsmogu 64
FO-110 Tórshavn

Løgmansskrivstovan styðjar lögmanni í at stjórna landsstýrinum og hevur ábyrgdina av at fyrireika og fremja uppgáurnar, sum lögmaður hevur samsvarandi stýrisskipanini, nevnliga at samskipa og hava eftirlit við landsstýrinum, harumframt fyrisiting og uttanríkismál.

LØGMANSSKRIVSTOVAN
Prime Minister's Office

Reingerðarfólk

Fyri starvsfólk, ið fer frá vegna aldur, verður lýst eftir fólki at gera reint á Løgmansskrivstovuni frá 1. august 2003 ella skjótast gjørligt.

Talan er í fyrsta lagi um alla reingerð í Sjóð- og Vektarbúðini.

Tann, ið settur verður, skal vera røkin, álítandi og duga at arbeiða sjálvstøðugt.

Starvið verður sett sambært sáttmálanum millum Fíggjarmálaráðið og Havnar Arbeiðs-kvinnu-felag.

Arbeiðstíðin er sett til 20 tímar um vikuna og er vanlig aftir kl 16 yrkadagar. Broytingar kunnu tó gerast eftir nærri avtalu millum partarnar.

Møguligir umsøkjarar eru vælkomnir at seta seg í samband við Petur Simonsen, deildarleiðara, tlf. 351010 at hoyra nærri um starvið.

Umsóknir við móguligum viðmælum skulu sendast

Løgmansskrivstovuni
Postsmogu 64
FO-110 Tórshavn

Umsóknir skulu vera Løgmansskrivstovuni í hendi í seinasta lagi fríggjadagin 6. juni 2003.

Løgmansskrivstovan fyrirskar mál lögmanns og ráðgevvur lögmanni í sínum arbeiði at sita fyri landsstýrinum. Løgmansskrivstovan er skipað í stjórnardeild, uttanríkisdeild og ritaraeind og hevur í høvuðsheitum samskipandi, eftirlits og tvørvegis uppgávur, eitt nú landsstýrisfundir, uttanríkismál, umboðan og fyrisiting.

Vit gera allar vanligar
bilumvælingar sera
bílga - so sum:

Oljuskift, motorjusteringar

Umvæla bremsir,
koplingar v.m.

For- og bakhjólsléiðir
og akslar

Og so hava vit tey
vælumtóktu "TYFOON"
dekkini, sum vit skifta

Sp/f Úrvalsbilar
FO-530 Fuglafjørður
Tlf. 444943 · 281943 · 217704

Fiskimálaráðið
SKIPAEFTIRLITIÐ
FAROESE MARITIME AUTHORITY

Lýsing frá Sjóvinnufyrisingini

Sjóvinnufyrisingin er frá 1. mai 2003 lögð saman við Skipaefirlitinum. Øll skrivstovu avgreiðsla og alt samskifti viðv. sjóvinnubrøvum, manningarskjølum, undantaksloyvum og øðrum viðurskiftum Sjóvinnufyrisingin tekur sær av, verður framyvir avgreitt á Skipaefirlitinum í Miðvági.

Adressa:

Skipaefirlitið/Sjóvinnufyrisingin
Postsmoga 26
370 Miðvágur

Tlf. 35 56 00 Fax 35 56 01 Teldupostur: fma@fma.fo

Ynskja tygum nærri upplýsingar, kunnu tygum ringja á tlf. nr. 35 56 00 ella 35 30 30 og spyrja eftir Johild Ziskason, fulltrúa

Postboks 26 · FO 370 Miðvágur · Tlf: 355600
Fax: 355601 · Teldupostur: fma@fma.fo

gevvur
MEIRI
MINNI

Ring um lýsingar á tlf. 31 15 69 ella send okkum ein teldupost á ff-blað@post.olivant.fo

Vit hava eykalutir á
goymslu og útvega
teir, vit ikki hava.

Pf. Petur Larsen

Tlf: 44 41 74
Fax: 44 42 85

FF-blaðið
- á sjógvi og á landi

Frásøgnin hjá Onnu Evensen

Vit halda áfram við áhugaverdu frásøgnini hjá Onnu Evensen. Nú eru ungu prestahjúnini komin til Viðareiðis, og vit fáa eina hugtakandi lýsing av liviumstøðunum á Viðareiði.

At taka úr blaðnum

Síðurnar 11, 12, 17 og 18 kunnu takast úr blaðnum

Afrejsen til Viderejde
Det ver meningen, at vi den næste dag skulde sejle til vort nye hjem på Viderejde, de fleste af møblerne, som vi havde købt af amtmand Holten, var sendt i forvejen. Om aftenen kom der bud til os fra købmanden, at skibet lå parat til at sejle os til Viderejde, vi kunde bare sige til, hvilket klokkeslet vi vilde afsted. Udad natten blev det imidlertid en rædsom storm, og der kunde ikke være tale om at sejle. Først den 19de kom vi afsted. Vi blev fulgt ned til skibet af hele familien og så sejlede vi i det dejligste vejr bort fra Thorshavn, fra forældrene og hjemmet ud imod det ukendte og fremmede. Da vi var kommet godt og vel halvvejen, lagde vi til ved Klaksvig.

Vort ophold i Klaksvig
Der lå tre både parat til at sejle os og vor bagage til Viderejde, men det blev der nu ikke noget af thi købmand Djurhuus, der var broder til provst Djurhuus, sagde: "Vi har aldrig før været så heldige at have en præst i julen og da vi nu endelig ved et rent tilfælde har fået een, vil vi sandelig også be-

Nakað soleiðis hevur tað verið hjá Onnu og Jens Chr. Evensen at koma til Viðareiðis.

holde ham." – Derved blev det, og de tre bådformænd var glade over, at det ikke blev til noget med sejlturen, thi det var begyndt at blæse op til storm.

Vi boede hos købmanden. Den første nat havde jeg en mærkelig drøm. Jeg så i drømmen, eller var det et syn den døde pastor Vesemberg, hvis embede vi skulde have, komme gående lige hen imod mig, han klappede mig på skulderen og sagde: "Du skal ikke være bange for at tage til Viderejde, mit

barn, du skal få det så godt deroppe". Derpå forsvandt han. Og jeg, der før havde været ængstelig ved tanken om den døde præsts embede, blev nu ved godt mod, og som det senere viste sig, pastor Vesemberg fik ret, jeg fik det så godt, så godt deroppe.

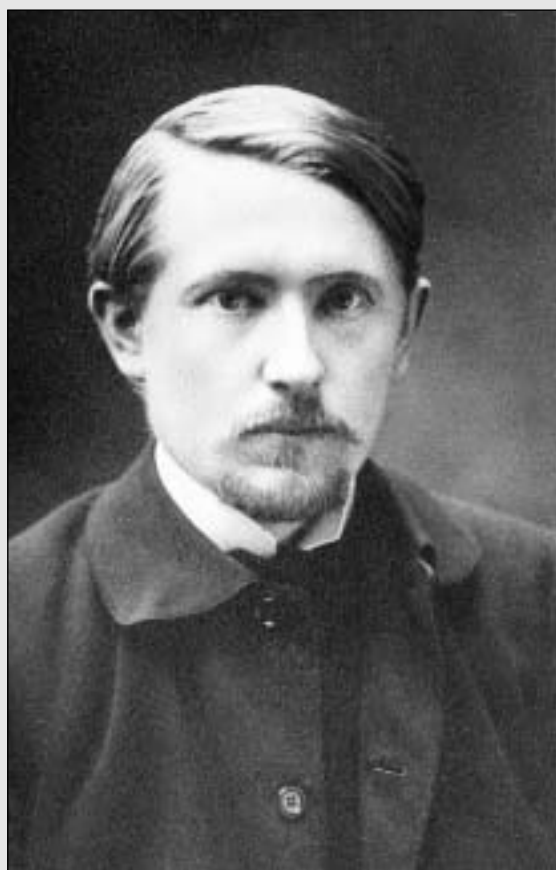
Min mand talte i julen i Klaksvig kirke, og da det var første gang jeg skulde høre min mand tale, var jeg meget benøvet og nervøs, men det forløb udmærket. Fjerde juledag var det atter godt vejr.

Afrejse fra Klaksvig og ankomst til Viderejde
De tre bådformænd kom nu og sagde: "Nu er vejret godt og det er vistnok bedst at tage afsted i dag." Vi tog så afsked med købmanden. Da vi var ved at gå spurgte købmanden: "Nå, hvem skal De så handle med?" – "Ja, De skal få al den fisk vi får tilovers fra fiskeriet, samt fuglefjer, uldtrøjer o.s.v., når De så vil give os det vi skal bruge." Og det gik han ind på. – Nede

ved landingsstedet lå de tre både og ventede på os, og i hver båd var der en bådformand og 8 mand til at ro. Vi gik ud i den forreste båd, hvor flaget vajede, i de to andre både var en del af vore møbler og andre sager, og snart gik det med taktfaste åreslag mod Viderejde. Det var et dejligt vintervejr under hele den ca. 3 timers lange sejlads. Da vi kom i nærheden af øen, var det jo et spørgsmål om vi kunde lande for brændingen, der kan være meget farlig. Der var den faste aftale med beboerne, at hvis der ikke var til at lande, skulde de blive oppe ved husene, men hvis der var til at lande skulde de gå ned til landingsstedet. – Aldrig så snart var vi sejlet om en pynt, førend vi så at beboerne på Viderejde skyndte sig ned til landingsstedet. De havde ventet os den dag fordi vejret var så godt og derfor holdt udkig med os. Men da vi kom nærmere øen, så vi, at der alligevel var så meget brænding, at bådformændene mente, at det ikke kunde gå an at gå i land. Vi roede ikke desto mindre nærmere, brændingen lagde sig, mærkelig nok, og for-

mændene sagde, at vi kunde godt gå i land når vi blot skyndte os. –

Vi indretter os i Onegærde
Så var vi da ved Viderejde, der i 6 år skulde blive vort hjem. Onegærde præstegård (der var opbygget smukt og godt af pastor Kofoed, var en udmærket bolig) lå lige i nærheden af landingsstedet. Vi vilde ikke komme til et tomt og ubeboet sted, thi alle karlene og en ældre pige, der havde været der i årevis, var blevet der efter pastor Vesembergs død, og vi "arvede" dem alle. Næppe var bådene lagt til, førend Kathrine, den gamle pige, og karlene kom og tog imod os. Min mand og jeg fulgtes så med pigen op til præstegården, medens karlene tog imod vor bagage. Det hele skulde gå lidt rask så bådene kunde komme fra land. Det var jo ikke godt at vide, hvornår brændingen atter kom. Oppe i præstegården havde pigen dækket et pænt bord med kaffe og kager til min mand og mig – vi skulde have noget at varme os på, ovenpå den kolde sejltur. Der blev

Hetta er Christian Olsen, sum er maðurin, sum vit kunnu takka fyri, at søgan um Onnu Evensen yvirhøvur er til.

Hann átti garðin Torpelund við Eskebjerg, sum er ein lítil bygd ikki langt frá Kalundborg. Christian Olsen var ógiftur, og hann brúkti allar sínar kreftir at savna fólkaminni innan ymisk øki, og her komu kend fólk innan list, tónleik og vísind. Garðurin hjá honum, sum nú er yvirtikin av hansara gamla hjálparmanni Louis Helt, er eitt rættiligt fornminnisavni, sum vit kanska fáa møguleika at greiða frá seinni.

Tað er Christian Olsen, sum hevur skrivað søguna hjá Onnu Evensen niður, og sum tískil eigur æruna av, at vit eiga hetta íkastið til okkara søgu.

Bókin er skrivað í trimum eintøkum, og tað er kopi av sjálvum frumhandritinum, sum vit hava fingið.

At maðurin er ein listamaður sæst av sjálvari skriftini, sum vit endurgeva í brotum. Hann hevur teknað eitt blomstur um øll síðutølini.

Hetta var prestagarðurin í Ónagerði, sum Anna kom til.

sendt bud ned til sejlmandskabet, at de skulde skynde sig at komme op og drikke kaffe, så de kunde komme afsted igen inden brændingen kom; og snart sad de tre formænd og 24 roere bænket om den varme kaffe. Aldrig så snart var kaffen drukket, førend de løb ned til bådene og lagde fra land og de var næppe kommet væk fra øen, førend brændingen stod hvid og larmende ind på hele øen. Bådemandskabet syntes, at det var så mærkeligt, at brændingen havde lagt sig i den tid min mand og jeg gik i land på Viderejde. Det var jo også mærkeligt, at den straks rejste sig, da bådene atter sejlede fra øen, og de beskæftigede sig meget med det på tilbagevejen til Klaksvig. Et par dage efter kom der en kone fra Hvannasund (der kendte min mand) for at se til os. Da hun havde hilst på os, sagde hun til min mand: "Nå, du kan nok mere end dit fadervor". – "Ja, det var da ikke godt andet, at en præst ikke skulde kunne mere end sit fadervor, men hvad mener du ellers med det?" Jo, det var søfolkene, der havde sagt sådan, for den ny præst havde fået brændingen til at lægge sig, medens han gik iland, og så måtte han også kunne mere ned sit fadervor. Onegerde præstegård lå, som sagt, lige i nærheden af stranden, den var bygget af sten forneden og af brædder højere oppe, godt indrettet med 5 værelser nede og 2 oppe på loftet. Vi havde en dejlig stor dagligstue, spisestue, studereværelse og et stort soveværelse, samt gæsteværelse nede og så gæsteværelset og pigeværelset ovenpå. De fleste af vore møbler var ankommet før os. Pigen, der ikke vidste

hvorledes vi vilde anbringe dem, havde stillet dem allesammen ind i eet værelse, og nu fik vi jo travlt med at indrette os. Vi havde ikke så mange møbler eller ret meget husgeråd, men vi havde en hel del proviant med til den første tid. Jeg har altid været et hjemmemenneske, der holder af livet inden døre, og da vi først havde fået indrettet os, befandt jeg mig så godt, så godt – netop som pastor Vesemberg havde lovet, og heldigvis led jeg ikke af længsel efter hjemmet. – Min mand havde ikke spor af forstand på det "udvendige".

Den gamle tro Gullak Jacobsen Heldigvis var der i "arven" efter den tidligere præst, også en gammel mand, der hed Gullak Jacobsen, der havde været hos et par af de foregående præster, han hørte sådan med til arbejdet, og han sagde til min mand:

"Stol De blot på mig, jeg skal nok tjene Dem tro." Og det gjorde den gamle Gullak såmænd. Han havde i sine yngre år været forlovet, men kæresten kasserede ham og tog en anden, som hun blev gift med, men Gullak blev alligevel ved med at holde så meget af hende, og hver gang han havde noget særlig godt, penge eller lignende, sendte han hende det. – En gang kom han ind til min mand og fremviste et par bukser: "Hvad er der i vejen med bukserne, Gullak?" spurgte min mand. "Jo, det er et par bukser, som jeg har arvet efter pastor Vesemberg, der er for små til mig, og så tænkte jeg, at De måske vilde have dem, det er jo gode bukser." "Bukserne er skam gode nok, Gullak", svarede min mand smilende, "men de er også for små til mig, så jeg kan heller ikke bruge dem." "Så skal min gamle kærestes mand også have dem, han kan

Uldspindere

passe dem", udbrød han glad. En gang havde Gullak et lille lam, som han passede med den største omhu hele sommeren. Om efteråret kom han og bad, om han måtte tage bort. "Hvorhen, Gullak?" "Til Svinø", kom det lidt genert. Det fik han jo lov til og så rejste Gullak derover med lammet og Vesembergs bukser. – Jo, han holdt så meget af hende, at da hun og manden skulde bygge nyt hus, rejste han over og hjalp dem med det. Det er, eller var, skik og brug, at konfirmanderne bliver indkvarteret i og omkring præstegården. Da konfirmanderne ankom, fik vi fire, der skulde sove hos karlene oppe i røgstuen. Gullak kunde ikke lide at ligge sammen med andre og lå altid alene i sin alkove. Den dag konfirmanderne kom, bad han om ikke en bestemt dreng måtte ligge hos ham oppe i røgstuens alkove. På vort noget for-

undrede spørgsmål om hvorfor, svarede han, at drengen var hans gamle kærestes søn, og så fik han selvfølgelig lov til at have drengen hos sig. Min mand sagde altid, at Gullaks kærlighed var den rette kærlighed, den rene uselviske kærlighed, der ikke søger sit eget.

Folkenes Kost

Jeg vidste ikke, hvorledes jeg skulde bære mig ad med kosten til folkene, og jeg talte så om det med den gamle pige, Kathrine. Hun rådede mig til at lade det allesammen blive som det var i Vesembergs tid, den kost var folkene så glade ved og således blev det. Om morgenen ved 7-8 tiden fik de kogt mælk og smørebrød. Kl. 9 kogt, saltet (udvandret) fugl med kartofler og dyppelse, og så meget mælk de vilde have. Kl. 1-2 var der middag. Aldrig mere end en ret, kogt eller tørfisk, med kartofler til kl. 5 en lille mellemret, bestående

af smørebrød og mælk og om aftenen, lige inden de gik i seng, ved 8½ tiden, enten mælkegrød eller mælkebrød. Alle disse måltider blev indtaget i "røgstuen", hvor også pigerne spiste.

Røgstuen

I det hele taget, foregik det meste af folkenes liv i røgstuen. Der havde de deres alkove i væggen. Der lå altid to karle i hver alkove. Foran alkoven var der faste bænke, hvorpå de lagde tøjet, når de klædte sig af. I røgstuen lavedes alle slags husflidsarbejder. Gullak og de andre karle kartede og spandt, undertiden var der en af dem der skar ud i træ. Magnus vilde gerne snyde sig fra aftenarbejdet, men han havde også opsigten med fårene og det, mente han, fritog ham fra husflidsarbejderne. Pigerne syede eller strikkede, og medens de arbejdede, sang de gamle kvad eller fortalte historier. Intet under, at vore danske gæster gerne vilde ind i røgstuen, og høre på folkene. Min mand gik også somme tider ind og talte med dem, og han syntes også at det var så morsomt derinde. Røgstuen, dog ikke præstegården blev også brugt til at danse i. Væven stod oppe på loftet, hvor der jo var mørkt, men vi satte så et lys ved den, og jeg har såmænd vævet mange store tæpper deroppe. De fleste piger kunde væve dengang, og de arbejdede også mere end nu, hvor de er mere forfløjne. –

Folkenes Løn

I løn fik karlene så mange par strømper, de skulde bruge, 2 par nye korte bukser, veste, jakke, uldtrøjer, skjorter og hude-sko (Alt de behøvede af ulden tøj og fodtøj, samt 12-16 kr. om året fik

Avreiðing av fiski á Viðareiði í "gomlum døgum".

Føroyatúrur fyri 12 árum síðani

Tað er tað stuttliga við at arbeiða við blaðútgávu, at ein kemur í samband við nógv fólk av ymiskum slagi.

Hetta er eisini hent í samband við røðina um Onnu Evensen, sum vit eru farin undir at prenta.

At vit kunnu endurgeva alla hesa frásøgnina við tilhoyrandi myndum er fyrst og fremst Lokalhístorisk Arkiv í Eskebjerg í Vestursælandi fyri at takka. Tann, sum vit hava havt samband við í hesum máli, eitur Dorte Weiss. Eftir at fyrsta royndin at finna frumhandritið var miseydnad, so eydnaðist hetta hjá Dorte, sum er samskipari hjá umrødda felag, sum annars er sera virkið í arbeiðnum at savna tilfar um lokaløkið og eisini í ættargransking. Vit hava eisini frá Dorte Weiss fingið myndir av gravunum hjá Evensenhjúnum, av prestagarðinum har tey búðu, og av húsum har Anna Evensen livdi síni seinastu ár. Hesar myndir fara vit at hava seinni í greinarøðini.

Tað, sum hevur gjørt uppgávuna lættari, er, at Dorte, sum ein av lutfalsliga fáum dønum hevur áhuga fyri Føroyum. Hon hevur eisini verið í Føroyum í 1991. Hon greiddi enntá frá síni ferð í Kalundborg Folkeblad, sum eisini endurgav tekningar, sum hon gjørdi í Føroyum.

Tað skilst, at hon og maðurin ferðast rættiliga nógv, so tey høvdu als ikki ætlað sær at ferðast meira tað árið, tá hon las um eina ferð til Føroya, sum var fyriskipað av Føroyingafelagnum í Vestursælandi við formanninum Ragnhild Sørensen. Henna einasta samband við Føroyar var, at pápi hennara hevði verið í Føroyum 40 ár frammanundan, og hevði hann skrivað eina frágreiðing um ferðina.

Ferðin til Føroya Dorte sigur, at hetta gjørdist ein ógloymandi ferð. Vit endurgeva nøkur brot úr frásøgnini. Vit endurgeva brotini á danskum, tá tað vil oyðileggja hennara egna mynd av túrinum við at fara at týða til føroyskt:

Fra det øjeblik hvor flyet dykkede ned gennem tågen, blev der fyldt med indtryk. Færøerne er grønne. Overalt er der græs fint klippet til af fårene, men ellers er det nok menneskene, der gjorde indtryk på mig. Det er som at komme ud til et stort lokalsamfund. Ragnhild Sørensen havde familie på alle øerne, og hun kendte folk lige meget hvor vi kom. Alle var utroligt hjælpsomme og hensynfulde og var meget interesserede i at snakke med os og fortælle om deres land.

De er med, og det er de også med kunst. De kan lide abstrakt kunst. Deres egne malere laver abstrakt kunst, og de køber det også. De ser bare ikke på det som vi andre gør.

Dorte Weiss, tá hon fyri 12 árum síðan greiddi frá síni ferð til Føroya.

De lever i med alt hvad der er nyt. Samtidig er det et folk, der har levet der i tusind år, og der har sine traditioner. Når de synger, kan de alle vers på kvadene, om der er 80. De har deres gamle traditioner, og så er de med på, hvad der sker i verden og helt åbne for hvad der sker rundt omkring.

Vi havde selvfølgelig et program for turen for hver eneste dag, men det blev slet ikke holdt. Det blev meget bedre fordi Ragnhild kendte alle.

Derfor kom vi i land på Mykines med en mindre båd på en dag, hvor det ellers var umuligt på grund af strømforholdene. Derefter havde vi en strålende eftermiddag på øen, hvor der bor 30 mennesker. Der fandt Ragnhild en hun kendte, og som forresten godt ville bage pandekager til os alle, og sådan var det hele vejen igennem.

Vi kom ind i husene og vi snakkede med folk. På

en af de første ture kom vi til Eide, hvor hun kendte den gamle læge Petur Reinert. Han kom op i bussen. Han fortalte om, hvordan han som alle færinger måtte til Danmark for at få sin lægeuddannelse og derefter kom tilbage og blev læge i distriktet. Her måtte han undertiden operere på spisebordet i en afsides bygd, når patienten ikke kunne transporteres med båd eller helikopter.

Jeg oplevede den store Magnuskatedral i Kirkjubø, der var bispesæde før reformationen. Vi var inde på en gård, hvor stuehuset står på ruinerne af den gamle bispegård. Her boede den samme slægt i 16. generation.

Det var en utroligt spændende oplevelse at sidde i den gamle bondegård ligesom det var samme aften, at færinger kom til højskolen for at danse og synge kvad. Nogle lige fra arbejde, andre i den smukke færødragt. Hvordan det gik til ved jeg ikke, men lidt efter lidt gled vi alle ind i kæden der snoede og slyngede sig gennem rummet. Dansetrinene er enkle, men kvadenes indhold og den værdighed og holdning, som præger dansene er bevægende.

Vi prøvede også at spise kogte søpapegøjer fyldt med sandkagedej med rosiner i. Den smagte dejligt, selvom jeg er vegetar og har været det i 20 år og aldrig spiser kød, fordi jeg ikke har lyst til det.

Men på denne tur var jeg indstillet på at spise, hvad jeg fik. Søpapegøjens kød er mørkt og dejligt mørt og smagte nærmest som vildt eller dyreyr og slet ikke af fisk eller tran. Dejen inde i smagte faktisk også godt.

Kanska nakað at læra

Hendan eitt sindur stytta frásøgnin kann kanska geva eina ábending um, hvat skal til fyri at ferðafólk kenna seg at hava

fingið ein góðan túr í Føroyum.

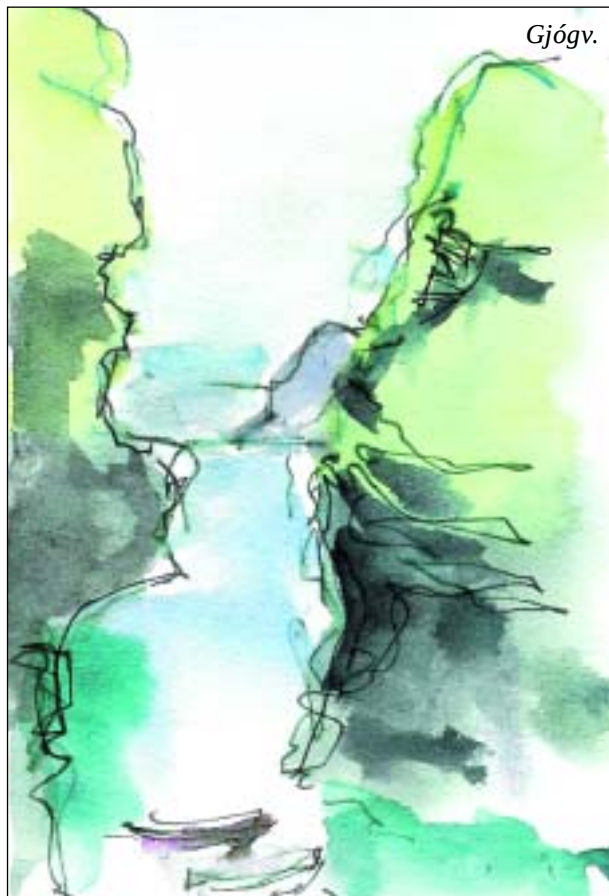
Tað stuttliga er annars, at Dorte Weiss er komin aftur í samband við Føroyar gjøgnum Onnu Evensen, sum er fødd í 1841.

Vit endurgeva hennara tekningar frá túrinum.

Mykines.

Gjógv.

Risin og Kellingin.

Bjargingarfeløgini aðalfund

Fríðrik Heinesen skrifar:

Leygardagin 26. apríl høvdu bjargingarfeløgini aðalfund á Eiði. Har var millum annað eisini skipað fyri eini bjargingarroynd

Søga

Eftir at íslenski trolarin Goðanes, rendi á Flesjar-nar og sakk í 1957, fóru menn at hugsa um at stovna bjargingarfeløg kring landið. Endamálið hjá hesum nýggju bjargingarfeløgum var at hjálpa til við bjarging og at fáa til vega bjargingaramboð.

Í 1976 tóku 9 av hesum feløgnum seg saman í ein landsfelagskap (LFB), ið hevur til endamáls, at hjálpa og stuðla teimum lokalu bjargingarfeløgnum.

Aðalfundur

Leygardagin 26. apríl hevði LFB sín árliga aðalfund. Hesuferð var hann á hótellinum á Eiði.

Á fundinum varð millum annað tosað um, hvussu týðningarmikið tað er at hava virkin bjargingarfeløg, tí tað er skjótt at vanlukkur henda í einum lítlum samfelag, har teir vanligu innsatsirnar til bjarging ikki røkka til. Tá er tað gott at hava vælútbúgvið, sjálvboðið fólk til at taka. Á fundinum vóru eisini innboðin umboð fyri ymiskar stovnar og myndugleikar, m.a. lut-tóku umboð fyri Fiskimálaráðið, Tilbúgvingina, Tryggingarfelagið Trygd, Løgreglan, Brunaumsjón Landsins, Sjúkraflutnings-tænastuna, MRCC og veitarar av útbúnaði. Øll tey innbodnu undirstrikaðu

týðningin av tí arbeiði, ið bjargingarfeløgini gera og vónaðu, at hesum kunna verða givin góðar um-støður at arbeiða undir.

Nýggj nevnd

Á aðalfundinum, har øll limafeløgini vóru umboðað, varð nýggj nevnd vald, har eitt umboð er fyri hvørt lokalt felag. Nevndin skipaði seg við Poul Klementsen sum formanni, Jens Hansen sum næstformanni og Jóhannu Hansen sum skrivara og kassameistara.

Nýggjur útbúnaður

Nýggji bjargingarbúnaður, ið LFB hevur keypt feløgnum, varð vístur fram á aðalfundinum. Hetta er ein orangefarvaður búni, ið er soleiðis merktur, at bjargingarfólkini kunnu kennast burtúr hinum fólkunum á skaðastaðnum.

Bjargingarroynd

Eftir fundin varð ein bjargingarroynd hildin niðri á vatninum á Eiði. Ætlanin er at hava hetta sum eitt afturvendandi tiltak í sambandi við aðalfundin, og hesuferð var royndin ein lýsing av bjarging fyrr og nú.

Niðri á vatninum var venjing í at bjargja fólk av skipi, ið er farið á land. Vestara síðan á vatninum skuldi vera skipið, ið var farið á land, meðan land-síðan var eystan fyri.

Ingi Weihe og Hanus Jøkladal vísa nýggja bjargingarbúnað fram.

Endamálið við venjingini var, at vit stóðu á hinari síðuni og skuldu bjarga manningini í land.

Fyrst nýttu vit tey amboðini, ið vórðu brúkt fyrr, tá ið bjargingarfeløgini byrjaðu. Skotin varð ein lina tvørtur um vatnið við eini rakett-harpun. Við hesi línuni varð so ein sverari lina og ein bjargingarstólur (bjarg-ingarringur) drigin yvir-um. Ríggað varð soleiðis til, at mennirnir á landi kundu toga mennirnar á skipinum inn á land, meðan teir sótu í stóli-num. Línun gekk í ring um

ein blokk úti á skipinum, og kundu mennirnir á landi soleiðis eisini hála bjargingarringin út aftur á skipið.

Hetta er ein sera einføld skipan at nýta, men hon virkar og er effektiv, men hon er mannskaps- og tíðarkrevjandi. Tá ið línun var gjørd fóst, kundu vit toga 4 mans inn á land eftir umleið 30 minutt-um.

Hendan skipan hevur eisini verið nógv brúkt í Íslandi eins og her á landi, og eigur henda skipanin óivað lívið í mongum sjó-manni.

Símun Abrahamsen.

Síðani sóu vit tey mod-ernaðu amboðini, ið nýtt verða til bjarging.

Tyrlan hjá Atlantic Airways kom og bjargaði teimum síðstu trimum monnum. Hon stóð still í luftini uppi yvir monnum, meðan hon sendi ein bjargingarmann niður til teirra við línuni. Hesin maðurin festi so línuna í hinar mennirnar, og teir vórðu so ein og ein drignir upp í tyrluna. At enda varð bjargingarmaðurin sjálvur eisini tikin upp í tyrluna, áðrenn hon kundi flúgva burtur.

Tað var flott at síggja

tyrluna standa stilla í luftini og draga mennirnar inn, men tað var allíkavæl gott at finna útav, at tey gomlu amboðini virka enn. Tað vilja vera stóður, har tyrlan ikki fær komið, og tá verður neyðugt at nýta ta gomlu útgerðina, sum enn virkar tann dag í dag.

Venjing leygardagin 3. mai

Leygardagin 3. mai var skipað fyri eini venjing úti á grasvøllinum við Læraraskúlan, har tvey tjöld vórðu sett upp. Hetta eru tjöld, ið eru

Nýggju tjøldini, ið Tilbúgvingin hevur keypt.

Stólurin verður drigin upp á land.

FF havt vitjan av Frælslynta flokkinum

Í seinasta blaði hövdu vit eina frásögn um íslenska altingsvalið og um Frælslynta flokkin, hvørs formaður Guðjón Kristjánsson er ein gamal kunningi hjá Fiskimannafelagnum, frá teirri tíðin, hann var formaður í Íslenska yvirmannafelagnum.

Gestirnir inni á skrivstovu FFs:

Frá vinstri: Kristján Guðjónsson, Sigurjón Tórðarson, Guðjón Kristjánsson, Óli Jacobsen og Magnus Thor Hafsteinsson.

Flokkurinn fór til val fyrri at broyta íslensku kvotaskipanina, móti teirri færoysku. Guðjón veit, hvat hann tosar um, tí hann hevur verið roktrolarskipari í nógv ár og er nógv virður millum manna sum ein skilamaður.

Valið gekk væl. Altingsumboðanin varð tvífaldað frá 2 til 4 altingslimir, og teimum restaðu bert 13 atkvøður í at fáa tann fimta mannin. Ein av teimum valdu er Magnus Thor Hafsteinsson, sum rættiliga hevur gjørt vart við seg sum mótstøðumaður av íslensku skipanini. Hetta kenna tey, sum lesa "Fiskaren", alt til. Hann er nú næstformaður í flokkinum. Tann triði altingsmaðurin á ferðini var Sigurjón Tórðarson,

sum býr í Sauðarkróki.

Tað nýggjasta er, at 3 av teimum 4 tingmonnum hjá Frælslynta flokkinum vóru í Føroyum seinasta vikuskifti. Saman við teimum var eisini sonur Guðjón, Kristján. Nú tað hevur verið so gott samband millum Føroya og Ísland í sambandi við fótbóltsdystin, hövdu teir nýtt møguleikan at koma higar fyrri at hyggja at okkara fiskivinnuviðurskiftum. Hetta gav eitt gott høvi at fáa ein bita saman og at fáa eitt prát um støðuna bæði hjá okkum og teimum. Teir vitjaðu eisini m.a. Fiskamarknaðin og formannin í Meginfelag Útróðrarmanna, Auðunn Konráðsson.

Útróðrarmaður við tveimum bátum Kristján býr á Vestfirðunum, og hann er útróðrarmaður. Hann hevur tveir útróðrabátar. Annar er til snellu og hin til línu. Tað er nevnliga ikki loyvt at hava sama bát til báðar reiðskapur, tí her eru tvinnar reguleringsskipanir.

Við snellu kunnu teir veiða í 21 samdøgur, og hetta er roknað út uppá tímar ella uml. 500 tímar. Tískil verður hvør túrur roknaður út uppá tímar. Er hvør fiskidagur 10 tímar, so eiga teir 50 fiskidagar.

Við línu hava teir eina kvotu, sum er 200 t. Við snellu kunnu teir veiða 50-100 t. og gevur hetta rímliga úrtøku til teir tveir menninar, sum eru

við. Tá teir veiða við línu, eru triggir egnarar á landi umframt.

Vit endurgeva brot úr seinasta blaðnum hjá Frælslynta flokkinum. Tað eitur Gullkristan, og sipar hetta navn til heimliga heitið fyrri Vestfirðirnar og teirra ríkidømi av fiski.

Klaksvík og Ísafjörður

Tað mesta áhugaverda í hesum blaðnum er greinin um Klaksvík og Ísafjörð. Hesir báðir býir líkjast nógv. Støddin og fólkatalið er nakað tann sama. Báðir

liva í skugganum av einum dominerandi høvuðsstaði. Fiskiveiða er av avgerandi týðningi hjá báðum.

Høvundin, sum er vinnulívsmaður á Ísafjörðinum, hevur júst verið í Klaksvík fyrri at kanna støðuna í báðum býum, eftir at bæði tann færoyska og tann íslenska fiskiveiðiskipanini hava virkað í fleri ár. Og munurin er ikki smávegis. Klaksvík er fullur av lívi. Her eru veiðifør av øllum slag, sum sigla inn og út av vágini.

Men á Ísafirði er tað heilt øvugt. Her er nærum deytt. Tað er ikki meira enn hendinga ferð, at eitt ella tvey skip síggjast við bryggju. Hetta merkir eisini virkseimið í økinum.

Fíggarliga grundarlagið er minkað við ikki færri enn 40% seinastu árin.

Orsøkin er íslenska kvotaskipanin. Hon gevur møguleika fyrri at savna kvoturnar á fáar hendur

hjá sokallaðum kvotabarónum, og hetta gongur útyvir útjaðaran, so tað forsælur.

Tað er ein av høvuðsgrundunum fyrri mótstøðuni hjá Frælslynta flokkinum móti kvotaskipanini, sum teir vilja berjast fyrri at fáa broytta.

Teir eru í andstöðu, so tað er kanska nakað avmarkað, hvat teir beinleiðis kunnu gera. Men teir kunnu halda orðaskiftinum í gongd, og tað man, sum frá líður, fara at geva úrslit.

Undir øllum umstøðum kunnu vit fegnast um, at hava eitt so gott samband við ein slíkan flokk í Íslandi, og vit fara heilt givið at varðveita sambandið við Guðjón og teir.

Ætlanin er at skipa fyrri eini ferð til Føroya í heyst, har tað verður betri tíð at kunna seg um okkara viðurskifti á fiskivinnuøkinum.

Her sæst tann tóma bryggjan á Ísafirði.

FF-blaðið
á sjógvi og á landi

pigerne). I rede penge fik karlene 40 kr. om året. Intet under, at der var nok at tage vare på, og at tiden måtte tages nøje iagt, thi foruden den daglige husholdning og husets eget forbrug af beklædningsgenstande til børnene og folkene, havde vi jo alt det, der skulde forarbejdes til købmanden i Klaksvig. Alle disse arbejder blev udført i røgstuen. – Viderejde er en ret stor ø med store højder. Som regel var vejret barsk og koldt. Når brændingen var på sit højeste kunde bølgeskummet slå op på ruderne i præstegården. Jeg har flere gange måttet lade vasken, som var hængt til tørring, skylle om, fordi det salte vand var sprøjtet op på den. Var det storm, kunde havskummet flyve over præstegården og helt op på kirkegården. Brændingen var selvfølgelig stærkest om vinteren. Når vejret var godt, var der til gengæld også smukt og dejligt på øen. Onegerde kirke var af træ og lå lige i nærheden af præstegården. Rundt om kirken lå kirkegården, der var ikke et træ, ikke en busk og ikke en blomst på den, sådant kunde ikke trives i det barske klima, der var for koldt. Kun sjældent sattes der gravsten på kirkegården. I reglen hegnedes graven af en lille græskant, selve graven var dækket af fint hvidt sand.

Min Mands Omrejse til Kirkerne

Den dag min mand holdt sin tiltrædelsesprædiken i kirken, var der mange tilhørere. Undertiden fulgtes min mand og jeg ad ud til de forskellige familier, og de var altid glade når vi kom. Var min mand på "omrejse", gik jeg alene. – Disse rejser til de forskellige kirker foregik altid med ro- eller sejlbåde. Der kom en båd bemand-

Glasstova

et med 8 mand og hentede min mand, og han havde mange strenge ture i al slags vejr. Det man mest frygtede, var brændingen. Der fortæller, at en tidligere præst, der var sejlet til Fuglør for at tale, måtte blive der i seks uger, uden at kunne komme derfra for vejret og brændingen. – Min mand tog som regel først til Fuglør. Var vejret dårligt, overnattede han der, ellers tog han samme dag til Svinø og talte. På Svinø overnattede han, og den efterfølgende dag tog han så over på Husum og Mygledal og talte. De lå alle på Kalsø. Han talte kun et sted hver dag og overnattede hos kirkeværgerne. Når min mand kun kom så sjældent, var der nok at gøre for ham. Foruden selve gudstjenesten havde han barne dåb og altergang, som man altid opsatte til han kom. Skrivearbejdet fra alle bygderne tog han med hjem til Onegerde og ordnede. Engang min mand sejlede til Fuglør og Svinø for at tale i kirkerne, var det sådant et dejligt vejr, da han drog hjemmefra. Henimod aften begyndte det at blæse op, og jeg lagde mærke til, at folkene flere gange gik ud og så på vejret. Jeg blev ængstelig og gik til

sidst ud til Magnus og spurgte ham, om han troede min mand kunde komme hjem i det vejr. Magnus så op mod himlen som for at vejre vejret. "Ja", sagde han, "hvis de er sejlet tidligt derovrefra, kan de snart være her." Vejret blev værre og værre. Det kan komme så pludseligt deroppe med kastevinde og storm. Til sidst var det et frygteligt vejr. Evensen kom ikke, og jeg blev så urolig, gik ud og ind, kunde ingen steder være. Om aftenen, da blæsten yderligere tog til, blev jeg helt ulykkelig. Uden at jeg vidste det, gik pigerne ind i røgstuen og sagde til Magnus: "Hør Magnus, madammen er så urolig og bedrøvet over vejret, kan du ikke gå ind til Kvannesund og høre efter hvor præsten er." – "Jo, når det bliver lidt lysere, skal jeg gerne gå", svarede Magnus. Henad morgenstunden, da det blev lysere, begav Magnus sig afsted i det stride vejr, og nåede langt om længe Kvannesund. Han gik ind til en bonde for at spørge ham, men, som han senere sagde, vilde han ikke straks komme frem med sit ærinde og spørge efter præsten, det lød alt for alarmerende. Da han havde været der en stund og talt om gan-

ske almindelige ting, sagde han: "Sikken et vejr, det var i går eftermiddags, det kom så pludseligt – mon præsten er sejlet fra Fuglør?" "Jo, det er han", svarede bonden, "for han ligger oppe i min stue og sover sin søde søvn, han kom hertil lige før uvejret brød løs." Så blev Magnus glad og gik hjem. Om morgenen kom pigen ind til mig og sagde: "Vær nu glad, præsten ligger og sover sin søde søvn inde i Kvannesund." – "Hvor ved De dog det fra?" – "Jo, jeg bad Magnus om at gå derind og forhøre sig, og han er lige kommet hjem nu." – "Tak skal I have, det var rigtignok pænt af Jer." Og så lagde jeg mig til at sove, thi jeg havde ikke lukket mine øjne hele natten. – Når der skulde være bryllup i en af de andre kirker, og man ikke vilde opsætte det til min mand kom på omrejse, kom der en bemandet båd og hentede ham. Bag efter sådanne store bryllupper var der store gilder. Ja, det første gilde var holdt aftenen før brylluppet, og der trakteredes da med pølse, lammesteg, kartofler og smørebrød.

Min Mand som

"klog Mand"

Når min mand kom hjem fra disse "omrejser", havde

Færøsk kværn.

han i lange tider en mængde skrivearbejde. Det hændt jo også, at han måtte skrive både det ene og det andet for beboerne på øen. Min mand sad som regel inde hos sig selv, hvor han enten læste eller skrev, han blev ofte forstyrret af folk der kom for at rådføre sig med ham. Han var jo færing og forstod dem bedre end de danske præster. En dag kom der en mand, Johannes, med en meget slem bullen finger, han vilde spørge min mand, der jo vidste råd for så meget, om han også vidste råd for fingeren. Nej, det vidste min mand ikke, han kunde jo tage til læge. Da det stormede så meget, vilde Johannes ikke sejle ud til lægen, og da han vedblev at bede min mand om at gøre noget ved den, da han ikke længere kunde holde det ud for smerte, skar min mand fingeren så betændelsen kom ud. Derefter blev der lagt borvandsomslag om. – Manden

takkede så hjerteligt og gik. Men så en tid efter kom en mand, der også hed Johannes, og mærkeligt nok også havde en betændt finger. Ja, han vilde da så gerne bede præsten om at kurere den finger, ligesom han havde kureret den anden Johannes finger. "Nej," sagde min mand, "når jeg tog mig af hans finger var det, fordi vejret var så slemt, at han ikke kunde sejle til lægen, men nu er det godt vejr, så De sagtens kan komme ind til ham." Manden blev meget ked af det. En tid efter kom han igen og viste min mand en stiv finger. "Se", sagde han, "den har lægen lavet, De kunde lige så godt have kureret min finger som Johannes"

Den kloge fru
Danielsen kurerer
Koldbrand

Der var en frue i Thors-havn, (der lever endnu (1925), der havde ganske mærkelige evner til at kunde helbrede syge.

Fuglefangst.

Fra Klaksvig.

Kirken paa Store Dimon.

Thorshavn set fra Arge.

Hendes fader, min mands fætter, havde den samme mærkelige evne, han var det man hernede kalder "klog mand". Da fru var barn, lurede hun udenfor faderens dør, når han havde patienter, for at opfange råd, sådan interesserede hun sig allerede dengang for det. Senere læste hun i gamle bøger og opskrifter, samlede urter og kogte dem og havde altid nogle krukker stående med noget i. Hendes højeste ønske var blot at kunne hjælpe sine medmennesker. En dag kom der en mand ind til hende i Thorshavn og sagde: "Gode fru Jacobsen, De må hjælpe mig, jeg har koldbrand i armen". – "Nei, det kan jeg ikke, De må gå til fysikus". "Men fysikus vil sætte armen af, hjælp mig, gode fru Jacobsen." – "Nå ja, lad mig da se armen." Manden smøgede frakken og skjortearmerne op over den tykke blå arm. Da fru Jacobsen havde set lidt på den, tog hun en nål og stak den ind i en af årene ved håndleddet, om det var i pulsåren ved jeg ikke, strøg med hånden armen ganske langsomt oppe fra og nedad, idet hun sagde:

"Hjælp mig Jesus." Hun blev ved med at stryge armen, indtil der kom nogle dråber blod. Dagen efter gentog det samme sig og så fremdeles. Jeg tror at hun stak nålen ind hver dag, men ved det ikke. En måned efter var manden rask. Denne arm vilde lægen sætte af helt oppe ved skulderen. Der var en sømand, Debes, der havde fået beskadiget tommelfingeren, så der gik koldbrand i den. Debes gik til lægen, der sagde, at han vilde tage hele hånden: "Men kom på mandag, så skal jeg afgøre det." Dette var om lørdagen, lægen var ikke meget for at amputere om søndagen. Den næste dag, altså om søndagen, gik Debes over til fru Jacobsen og bad hende om hun ikke vilde hjælpe ham. "Nei, De må skam gå til doktoren med den finger," svarede hun. "Til doktoren! Men han vil tage hele hånden" – "Nå, så får vi se, kom igen i morgen." Om mandagen gik han i en stor bue udenom lægeboligen og ned til hende, og hun tog ham så under behandling. Fjorten dage efter var han rask. Jeg fik engang eksem på panden,

og jeg var også nede hos hende. Når jeg gik til og fra hende, havde jeg et stort og tæt slør på for at lægen ikke skulde kende mig. Også mig kurerede hun. Hendes ry er stedse stigende, og der kommer syge til hende fra snart sagt alle øerne. – Der var for resten også en husmand i Gøte, der var en art "klog mand". Et af hans råd var: "Spis svedsker – når maven er i orden er alt godt."

Konfirmationsforberedelse
Konfirmanderne på Færøerne kunne jo ikke sådan "gå til præsten" som hernede, dertil boede de for spredt på de forskellige øer. En tid før konfirmationen kom de folk, der havde børn, som skulde konfirmeres, sejlede med alle børnene, der blev indkvarteret, dels hos bønderne, dels i præstegården. Vi havde i reglen en 4-5 stykker, som vi havde boende i de 1½ uge konfirmationsforberedelserne varede. Undertiden hændte det, at nogle af drengene var i familie med nogle af vore karle, og i såfald fik de lov at sove oppe hos dem i røgstuen. – Min mand

overhørte børnene hver dag. – En dag hændte det, at vor pige, der skulde sejle til Thorshavn med karlene, opdagede at hendes penge, der var gemt i et lille skrin, var borte. Der blev straks holdt forhør, og da en bestemt dreng var set liste ud af røgstuen, fik vi fat i ham og han bekendte også, at han havde stjålet pengene. Min mand vilde så ikke konfirmere drengen, det var jo den mildeste straf. Drengen rejste så hjem med det samme. Senere hørte jeg, at han var kommet til Thorshavn og også havde stjålet der. Amtmanden sendte ham så en lille tur op til "skansen". – Konfirmationsdagen var en stor festdag. Alle børnenes forældre kom sejlede, de lagde til med bådene, hvor de kunde bedst, og så gik de hen hvor børnene var indkvarteret og fik kaffe ovenpå sejlturen. Vejret var jo meget lunefuldt, og det hændte ofte, at forældrene kom allerede lørdag aften for at være sikre på, at komme tidsnok til gudstjenesten om søndagen. Var vejret dårligt, når de sejlede hjemmefra, beholdt de hverdags-tøjet på og tog stadstøjet

med. Heldigvis havde man altid meget sengetøj, så det gik meget godt med at huse 4-5 børns forældre. – Om søndagen tog de deres smukke "stadsdragter" på og så gik de allesammen med min mand op i kirken, hvor han så konfirmerede børnene. Efter konfirmationen ønskedes børnene tillykke. Var vejret godt, snakkede folk jo lidt sammen ude på kirkegården. Der var jo lejlighed til at spørge og fortælle nyt. Men vejret kunde ofte være lunefuldt, pludselig slå om med byger o.s.v. og så hastede de ned til bådene. De der havde været i præstegården, gik dog med hjem og spiste til middag, i reglen stegt eller kogt kød, bagefter sødsuppe og kaffe – derefter sejlede de hjem. Børnene fik ikke konfirmationsgaver, det vilde vi ikke have indført.

Det tømrede Juletræ
Efter at vi selv havde fået børn, besluttede vi en jul at de skulde have juletræ, men da der ikke fandtes grantræer på Færøerne, lod min mand en snedker lave en lang stang, til hvilken der blev fastgjort tværstænger der skulde

forestille grene. Da vi fik "træet" hjem, blev en dreng sendt ud at plukke lyng og mos, som blev viklet om grenene og stammen. Hos en nabo lånte vi en lyseform til at støve små lys i, og da vi havde fået dem anbragt på træet og tændt dem, var det virkelig meget smukt. Alle vore folk kom ind og medens vi dansede rundt om juletræet, sang vi de gamle julesalmer. Derefter omdeltes gaver til dem alle. Det var en meget stemningsfuld juleaften. Gamle Gullak erklærede, at han aldrig havde set noget så smukt.

Præstelønninger
Det første år fik præsten ikke nogen løn, det var jo "nådesåret". Den tidligere præsts enke fik indtægt. Men vi havde jo den aftale med købmand Djurhuus i Klaksvig, at han skulde levere os alt, hvad vi skulde bruge, mod at vi til gengæld leverede ham den fisk karlene fiskede, uld, strikkede varer o.s.v. Vi leverede således et år 240 strikkede uldtrøjer af den slags der kaldtes "islandske trøjer". Cirka to gange om året blev vort mellemværende med købmand gjort op. –

100 ár síðani fyrstu føroysku prædikuna

Í vár eru 100 ár liðin, síðani prædikað varð á føroyskum fyrri ferð. Tað var, tá A. C. Evensen, prestur á Sandi, fekk loyvi úr Kirkjumálaráðnum at prædika á føroyskum í Skopunar Kirkju, eftir at skopuningar hövdu savnað undirskriftir við áheitanini.

Tað var í august í 1902, at undirskriftirnar vórðu savnaðar í Skopun. Bæði menn og kvinnur skrivaðu undir, og av teimum 146 vaksnu skopuningunum, skrivaðu 122 undir áheitanina – t. e. 83%.

6. mars í ár vórðu liðin 100 ár síðani, at danska kirkjumálaráðið gav Andreas

Christian Evensen loyvi til at prædika á føroyskum, og tann 20. apríl sendi Fríðrikur Petersen, próstur, loyvið suður til A. C. Evensen. Óvist er tó, hvønn dag, prædikan varð hildin, men skopuningar meta, at tað hevur verið sama várið.

Í hesum sambandi var bólkur settur í Skopun at fyrirreika hátíðarhald í Skopun til minnis um tógva stríð skopuninga fyrri at hoyra Guds orð borið fram á móðurmálinum.

Hátíðarhaldið var frá sunnudegnum 1. juni og endaði 2. Hvítusunnudag.

A. C. Evensen var føddur 6. desember í 1874 á Viðareiði. Hann tók embætis-

prógv í 1901 og tók við prestaembætinum á Sandi í 1902. Hetta starv røkti hann, til hann í 1917 var tilnevndur Føroya Próstur, tá Fríðrikur Petersen doyði. Men honum untist bert fáar mánaðir í embætinum, tí hann doyði 21. oktober í 1917.

A. C. Evensen var sonur Jens Christian Evensen, sum eisini var prestur og Føroya Próstur. Mamman var Anna Evensen, f. Lützen úr Havn. Hon var dóttir Andreas Christan Lütz-

A.C. Evensen var sonur Onnu.

en, lærara og borgarstjóra í Havn. Hann er tann fyrsti, ið eitur Lützen í Føroyum, og doyði sama ár, sum A. C. Evensen var føddur, í 1874. Hann small deyður í føvningin á Kristiani kongi IX meðan hann helt røðu fyrri honum, tá kongur á fysta sinni nakrantíð vitjaði Føroyar í 1874.

Bjargingarútgærð

á sjógvi og landi

Vit bjóða tað besta innan bjargingarbátar, bjargingarvestar, eldslökkkiútgærð, bjargingar og trygdarútgærð.

Umboð fyri kenda danska merkið "Viking".

- Bjargingarbátar
- Bjargingarnet
- Yvirlivsdraktir
- Flótdraktir
- Bjargingarvestar
- Bjargingarkransar
- Epirbar/neyðsendarar
- Radartranspondarar
- Eldslökkjjarar
- Eldávaringar
- Branddraktir
- Umvælingar
- Eftirlit

P/F Gummibátatænastan

Mannaskarð 4, Postboks 3223, 110 Tórshavn
Tel. 31 49 13, Fax 31 06 56, E-mail: gummibad@post.olivant.fo

Skal skipið vaskast?

Tosið fyrst við EYSTUROYAR REINGERÐ

- Serkunnleiki innan vasking av aptering
- Vasking av maskinrúmi
- Reinsa teppi
- Bona gólv
- Reinsa koyggju og forheng
- Reinsa gamalt bonivoks
- Seyma nýggj forheng
- Útvega máttur, brúsuforheng, voksdúkar v.m.
- Brúsubakkar "Homequeen vinyl"
- Eisini leggja vit nýtt linoleum ella teppi á dúrkið

Eysturoyar Reingerð

Postboks 41 · FO-650 Toftir · tlf./fax: 44 89 88
fartlf: 22 53 50 · teldupostur: nch@post.olivant.fo

MAN B&W Diesel A/S

Umboðið · Ernst Reinert

Alpaha Diesel motorar og eykalutir

Undir Glæðshøggi 10
FO-100 Tórshavn · Faroe Islands
Tlf: +298 31 33 84 · Fax: +298 31 30 64

**Vit hava
stórt úrval
av reiðskapi
til línuveiðu**

Vit framleiða:

Flótilínu ♦ Spunpolyesterlínu ♦ Reyða línu
Terylene/Danlinelínu ♦ Reina Terylenelínu
Hvítar, reyðar, bláar og svartar teymar nr. 4-20

Línurnar fáast úr 3,5 til 9 mm. Longd millum svøvlarnar eftir ynski.

Teymarnir fáast órippaðir ella rippaðir við húkum
í ymiskum støddum.

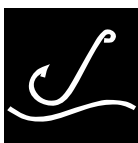
Vit hava eisini klæðir til fiski- og arbeiðsfólk frá innast til uttast.

♦♦♦**vælkomin inn á gólvið**

SNØRISVIRKIÐ

í Klaksvík

Tel. 455254 - Fax 457254
www.snorisvirkid.fo

TEYMAVIRKIÐ

í Runavík

Tel. 473000 - Fax 473001
www.teymavirkid.fo

we make fishing
more profitable

Vit framleiða og umvæla øll slag av trolum, so sum:

■ Rækjutrol ■ Botntrol ■ Flótitrol ■ Semipelagisk trol

Vit framleiða og umvæla snurpunótir til:

■ Lodnu ■ Makrel ■ Sild

Vit framleiða og umvæla nótir til alivinnuna umframt:

- Vaska og impregnera nótir
- Levera kompletar fortoyningar, akker, tog o.a.

Annars hava vit alla útgærð til trol, nótir og alivinnuna

VÓNIN LTD.

Høvuðsskrivstofa:

Vónin P/F
Bakkavegur 22
530 Fuglafjarður
Telefon 444 246
Telefax 444 579
www.vonin.com

Tórshavn:

Álaker
Telefon 35 43 91
Telefax 31 33 19

Miðvágur:

Telefon 33 29 46

Tær bestu og bíligastu loysnirnar uppá

GDMSS-Radióútgærð	Furuno/Silor/JRC/I-Com
Radar við ARPA og Plottara	Furuno/Simrad/JRC
Ekkolodd-útgærð	Furuno/Simrad/JRC
Sonara-útgærð	Furuno/Simrad/kaio-
Navigatións-útgærð	Furuno/Simrad/JRC
Navigatións Plottara	Furuno/MaxSea/Simrad, Sodena
Autopilot - stór og lítil skip	Furuno/Robertson/Sperry
Autopilot - til bátar	Timco
Satellite Kumpass - 3xGPS	Furuno
Satellite - Navigation	Furuno/Simrad/JRC
Satellite - Kommunikatións	Furuno/T&T/Sailor
Satellite - Sjónvarp	Applied/Sea Tel
Trol-sensarar og kabinet	Scanmar/Simrad
Gyrokumpass	Sperry/C-Plath/Anschutz

Sp/f Contrive Jsp Ltd.

FO-700 Klaksvík, Tlf.: 455244 - 214244, Fax: 456945

Søla og service:
Sjálvandi hava vit
útgærð til GMDSS
SYN og Service,
sum vit eisini gera

"Borgin" funnin á botni í Grønlandi

Í 1954 sakk vágsskipið "Borgin" inn á grønlandskum fjørði eftir, at eldur var komin í. Skipið var fullastað.

Vit hava frá havnarmanninum Sámal Ímundarson fingið hesa grein, sum hann hevur týtt, og sum lýsir eina kavaraferð í Grønlandi, har teir hava funnið vrakið á "Borgini".

Frá vinstru síggja vit Paula Vestergaard, Jarmund Vest, Alvi Mikkelsen, Torvald Hjelm, Jákup Petur Petersen og Anthon Hjelm.

Brúgvín var full av fólki, tá ið farið varð undir at "steama" aftur og fram á staðnum, men leingi var einki at síggja, bert hend- inga órógv var á skíggj- anum. Fólk vóru so smátt farin at keða seg, onkur var farin at snakka um kaffi, tá Vicki knappliga segði: bíða, hvat er hatta.

Okkurt kom spakuliga, sníkjandi fram høgru- megin á skíggjanum. Eg reypi ikki, tá ið eg sigi, at tað, sum fram kom á skíggjanum, var heilt skap- að sum eitt skip, við tveimum mastrum stand- andi steýrrættar upp frá botni, meðan vit spaku- liga gliðu yvir teimum.

Vit vóru í Grønlandi, sum jú er kent sum eitt vítt, næstan óbyggt arktiskt oyðilendi. Kanska hevur tú hoyrt um skíing, klatring og kajakferðir á heims- klassa støði, men tá talan er um kaving, so er Grøn- land ógvuliga jomfrúligt. So tá ið Paul Freemont Smith, eigari av GREEN- LAND OUTDOORS spurdi meg, um eg hevði hug til at fara við honum at kanna møguleikarnar, bleiv eg forvitin og spentur og kundi ikki annað enn siga ja.

Eg bað havfrøðingin Vicki Billings um at koma við sum kaviptarnara hjá mær. Vit møttust so í Keypmannahavn, haðani vit fóru við flogfari til Kangerlussuaq í Grøn- landi. Úr Kangerlussuaq gekk ferðin víðari við

propelflogfari til Sisimiut, sum liggur beint norðan- fyrri Nuuk.

Har fóru vit umborð á kavarábátin "Kissaq", og heilsaðu upp á hinar níggju persónarnar sum skuldu við hendan túrin: Paul, sum var leiðari; Tom, Caleb og Frederick sum vóru "off piste" skíarar; Leslie og Tom Day sum vóru filmsfólk; Anders og Jens, ávikavist skipari og stýrimaður, og Ellen, kona Anders, sum stýrði ka- bússuni, syrgdi ógvuliga væl fyri okkum.

Vildu finna vrakið av "Borgini" Um kvøldið hittu vit tann vitandi og karismatiska Lassareq Skifte, stovnarar av ARCTIC CIRCLE RACE, sum skuldi vera guide og tulkur.

Vicki og eg høvdu talað eitt sindur um, hvat end- mál vit hvør sær høvdu við hesi ferðini. Hon leit- aði eftur áhugaverdum sjóðjórum og kyknum, og mítt mál var at finna okk- urt vrak, sum eg kundi kanna.

Jens minntist seg hava talað við mann á eini barr, fyri nøkrum árum síðani. Hesin maður hevði sagt honum frá einum vraki í sama umráði, sum vit skuldu vera. Tað var eitt lítið grundarlag at byggja eina rannsóknar- ferð á, men tað var betur enn einki.

Vit prátaðu við fólk á kaiini, í býnum, søvnum,

serliga sjósøvnum, men vit máttu fáa fatur á Ulrik, manninum frá barrini, um vit skuldu fáa meiri at vita um hetta vrakið. Vit funnu útav, at Ulrik var fluttur til Danmarkar at búgva, men fingi tó fatur á honum gjøgnum telefon. Hann greiddi frá, at eitt vrak lá í eini lítla vík, við bygdina Itivdlek. Hann greiddi víðari frá, at vrakið hevði hildið sær ótrúliga væl, og nýtti orð sum "Spektakul- ær" í frágreiðingini. Eisini segði hann frá, at hetta var ein trímastrað skonn- art, sum æt "Borgin", sum var komin hagar úr Fø- royum fyri umleið eini hálvari öld síðani.

Vit komu á víkina tíð- liga á kvøldi, og spiltu nakrar tímar við at dreiva aftur og fram, í vón um at finna vrakið beinanvegin við sonarinum. Men And- ers segði, at um vit skuldu gera okkum vón um at finna vrakið, máttu vit fara miðvíst til verka, tí annars kundi hetta gerast tann kenda "nálin í sátuni -fyrirøkka".

Anders segði eisini, at hann ætlaði sær at práta við Ulrik næsta morgun, og fáa hann at faxes okk- um eitt kort við eini neyv- ari ávísing um, hvussu og hvar vit skuldu finna vrakið. Okkara uppgáva nú var at finna eitt trygt pláss at ankra fyri náttina, og hvar vit eisini kundu fáa eitt nóg gott signal, so vit kundu móttaka faxið morgunin eftir.

Spennigurin var stór- ur á brúnni umborð á "Kissaq" um náttina. Tíð- liga á morgni var brúgvín aftur full av fólki. Øll stóðu spent og bíðaðu til faxmaskinan skuldi fara ígongd við at spýggja út síni loyndarmál. Stundis- liga kl. seks fór maskinan ígongd. Umleið ein tummi ella so av fløkjalig- um linjum komu niður á pappírið, inntil vit mistu sambandið.

Men Anders gavst ikki so. Við at samanhalda tað ófullfíggaða faxið við sjó- kortið umborð, kundu vit ætla um, hvussu restin av faxinum sá út. Nú sóu vit, at vit høvdu verið á rætt-

"Borgin" var eitt stásiligt skip. 50 ár eftir, at hon er sokkin, er hon eitt stásiligt vrak.

ari vík alla tíðina, men á skeivari síðu av víkini. Tað var so heppið, at faxið vísti positiónum hjá skip- inum, tá tað sakk, tó at tað bert var ein tummi av tí, vit fingi. So vit sigldu yvir á positiónum á vestara síðu á víkini. At finna eitt timburskip við sonari, í einum rættliga stórum umráði, er ikki bara sum at siga tað, men vit vón- aðu, at tað fór at eydnast okkum.

Vrakið kemur á skýggjan At siga at tað var spenn- ingur í luftini á brúnni, tá ið vrakið endiliga kom fram á skíggjanum, er ikki at yvirdríva. Hin vanliga so stillisligi Anders smílist úr oyra í oyra. Fantastiskt, ótrúligt, barasta heilt fant- astiskt, bleiv hann við at endurtaka hart. Tey, sum hava roynt hetta arbeiði,

skilja hansara gleði.

Meðan Anders legði "Kissaq" til akkers, gjørdi eg og Vicki okkum klár at kava. Vit eintust um ikki at lata ovfarakæti ávirka okkum og okkara ætlanir. Vit skuldu kava niður á eitt vrak, sum kundi vera í so ringum standi, at tað var vandamikið at verða nærindis, og har afturat var sjógvurin rættliga kaldur.

Tom og Lesley mintu Vicki á at taka so nógvar myndir sum gjørligt. Eg øvundaði henni ikki hetta arbeiði og als ikki undir hesum treytum. Sum tað vísti seg seinni, so virkaði hennara "Nik V" myndatól perfekt. Men aftaná 10 min. byrjaði følilsli at fara úr fingrunum, og so mátti hon nýta festið á tummil- fingrinum at trýsta á knøttin við.

Jens og vit stímaðu eitt

sindur runt, og royndu um vit kundu síggja vrak- ið við berum eygum. Aftaná at hava stímað eina løtu, helt eg meg síggja ein mastrartopp umleið 5 metrar niðri í sjónum. Men sjógvurin var ikki so klárur. Tað var so mikið útlíðið á summ- arið, at nógkur gróður var í sjónum.

Tá ið vit so kavaðu, vísti tað seg, at eg hevði sæð rætt. Vit dalaðu spakuliga niður við rigninginum á stórmastrini, inntil vit lendu á dekknum, sum var umleið á 25 metra dýpi. Vit gjørdi eina enda- boyu fasta í eitt spant, og sendu hana til vatnaskorp- una, fyri at vísa hinum, at vit høvdu funnið vrakið. Tað var ein stór løta.

Fyrstu ferð vit vóru niðri á vrakinum, gjørdi vit eina heildarkanning, fyri at meta um standin á

Tað er her á leiðini, at leitað varð eftir "Borgini".

the
**Happy
Captain's
shipwreck**

vrakinum. Meðan vit svumu frameftir í stýri-borð og soðleiðis sveimaðu beint yvir dekkinum, undraðust vit á, hvussu góðum standi vrakið var í.

Vrakið "sigliklárt"

Allur rigningurin hekk sum var skipið sigliklárt. Tunnur við skortnari sild, sum helst upprunaliga hevur verið saltað, stóðu frammí á dekkinum. Vit sóu beint niður í tað tóma lastrúmið, sum iva-leyst hevur verið fult av toski, tað kvøldið "Borgin" sakk.

Tað uddi av lívi runt vrakið. Mastrar og rigningur vóru loðin av brún-um tara. Krabbar trallaðu runt á dekkinum, ulkur fjaldur seg aftanfyrir yvirgrógvíð timbur, og ein heldur trivaligur steinbítur gleið inn og út millum taran.

Sum vit nú tóku okkum fram móti bógnum, fóru vit uttanborða, niður á botnin og so framvið skipssíðuni. Og har frammanfyrir okkum sóu vit akkerið hált grivið niður. Togið, sum enn var fast í skipinum, lá snøgt kveylað upp við síðuna á akkerinum. "Borgin" hevði vakurt svungnar linjur, springið djúpari enn vit høvdu fyrstillað okkum, og meðan vit soleiðis drivu tvørtur um bógvin, sóu vit so hitt akkerið. Tað hekk fast og skalkað, har sum tað skuldi.

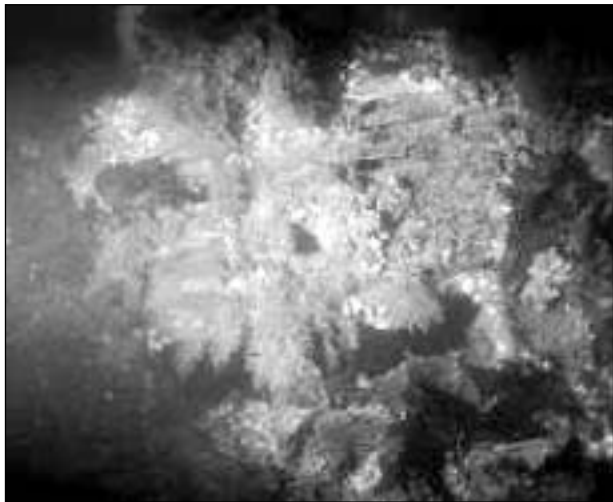
So svumu vit aftur á hekkuna, har sóu vit at mesanmasturin var brotin – og tað var tí at vit ikki sóu hana á sonarinum – sjálv hekkann var eisini samandottin. Tav var ein strika í rokningin, tí vit høvdu vónað at sent Ulrik eina mynd av navninum. Vit endaðu nú hesu fyrstu kavingina og fóru upp. Vit vóru vill eftir at sleppa at siga frá, hvat vit høvdu sæð, og um hvussu vøkur "Borgin" enn var eftir hálva øld á havsins botni.

Tann káti skiparin Lassareq fór í land at vitja tað lítlu bygdina Itivdleq. Her hitti hann eina gamla konu. Konan – sum æt Frú Dalh – var ung genta tað kvøldið, "Borgin" sakk. Hon vildi gjarna greiða frá, hvussu tað gekk fyrir seg.

Tá í tíðini, vildu skiparar flest ikki fara ov nær landi, men valdu at kasta akker langt úr landi, og helst har eingi hús vóru inni á landi. Tað var fyrir at manningin ikki skuldi fara í land at fjeppast í teim lokalu. Men skiparin á "Borgini", tann glaðlynti

Her sæst akkersketan á "Borgini".

Varðveitt timbur á vrakinum.

Hetta sigst vera leivdir av saltfiskalastini.

Thorvald Hjelm, sigldi altíð skip sítt for inn á botn á víkini og lovaði so fólkinum í land.

Hetta gjørdi skiparan ógvuliga væl dæmdan millum tey lokalu. Tey kallaðu hann fyrir "Naalagakasak" sum merkir "Káti skiparin".

Tær ungu genturnar, har ímillum eisini Frú Dalh, plagdu at renna niðan á teir hægstu heyggar-nar fyrir at síggja manning-

ina á "Borgini" – við teirra sjáldsomu húgvum – rógva í land. Menninir høvdu streingjatól við sær, og so var sungið og dansað til langt út á næturnar.

Frú Dalh segði frá, at meðan tey soleiðis hugna sær eitt kvøldið, hoyrdist ein hvøllur brestur. Øll sleptu tað tey høvdu og runnu oman í fjørna, og har sóðu tey "Borgina" í ljósum loga. Thorvald og verfaðir hansara vóru um-

borð. Manningin leyp í bátin, og róði tað teir vóru mentir út á skipið. Teir komu til skipið, og fingi tíð til at bjarga teimum báðum, áðrenn skipið sakk.

Í fleiri ár aftaná hend-ingina sóust mastratopparnir stinga upp úr sjónum, men havísurin fór við teimum at enda.

Á seinni kavingum sóu vit, har eldurin hevði leikað. Tað var gott at vita sær, at ongin var deyður ella meinslaður av óhappinum.

Lívið í sjónum

Itivdleq hevði verið uttan feskt vatn í fleiri mánaðir, vísti tað seg seinni. Trupulleikin sá út til at vera inn-takið til avsaltingsanlegg-ið, sum lá á botni. Hetta førði við sær, at flakavirk-ið í bygdini hevði ligið stilt í longri tíð. Bygdar-fólkið – sum vistu at kav-arar vóru umborð á "Kis-saq" – spurdu um vit ikki kundu gera teimum tann beina, at vita um vit fingi gjørt nakað við inntakið.

Blokerað inntak eru ein vanligur trupulleiki, og eg hevði havt við slíkt at gera fyrr. Vicki og eg fingi við felags ídni bæði flakavirk-ið, brúsur og vatn sum heild at virka aftur í bygdini. Tað er gott at geva nakað aftur.

Teir næstu dagarnar høvdu vit hol í ísin, og kavaðu so undir ísinum. Tað var øðrvísi, men vakurt uppá ein eitt sindur óhugnaligan hátt. Vit kavaðu eisini við eitt – høvdu vit fingið greitt frá – undirsjóarberg, sum uddi av sjólívi. Bergið vísti seg at verða ein brøtt, grýtt líð, við skeljasandi og eyri í giljum og á rókum.

Teir fyrstu 10 metrarnir av líðini vórðu fjaldir av tjúkkum taraskógi, men tonglanir vórðu nógv styttri enn vit vórðu vón við í bretskum sjógvi, og bløðini vóru breið, fløt og frøknut við smáum hol-um.

Longri niðri vórðu klumpar av igulker, yvir-flóð av tarakrabbum og tann lögni ulkufiskurin sníkti seg runt við hvørt horn. Krossfiskur var nógv av, og nógv sløg eisini. Summir krossfiskar kendu vit sum t.d. sól-stjørnuna, men so vóru eisini fleiri onnur sløg, sum vit ikki høvdu sæð fyrr, sum t.d. nakrir við seks ørmum, kveylaðir rundan um seg, sum royndu teir at halda seg heitar.

Eitt annað slag, sum vit ikki áður høvdu sæð, var ein krossfiskur, sum var klárt appelsinlittur, og eis-

ini hesin hevði seks arm-ar. Vit sóu eisini fleiri nevastórar krossfiskar. Hesir høvdu ein kláran ljósareyðan lit, og ikki fyrrenn vit hugdu nærri eftir myndunum, lögdu vit til merkis, at hvør einstakur hevði eitt líð av væl huldum rækjur hjá sær. Eisini rækjurnar vóru ljósareyðar

Ymisk sjódjór sveimaðu yvir taraskógnum. Summi vóru til í so stórum tali á hvørjari berari hellu, at tað sá út sum skriður í líðuni. Vit kavaðu eisini í eini smalari rennu, sum knýtti tvær smáar vágir saman. Har sóðu vit m. a. rættiliga fitt av botndjóri,, nógvan tarakrabba, igulker og ulkur.

Ein stór brún sjópylsa

sat uppundir seg á botni, sum ein leskilig íssjokuladessert. Hon hevði loðin bløð við følihárum, sum stóu beint upp í sjógvin. Ein lús hevði tvarrað seg sjálvan rimm-ar fast til helluna, og undir henni lá ein stóur grønur og ljósareyður Brittlestar.

Men tað, sum var størst fyrir meg, vil altíð verða "Borgin", sum enn liggur stillisliga fyrir akker á botni í eini navnleysari Grønlandskari vík. Hon liggur har sum lá hon á reduni í morguntámi, tó at hetta támi er arktiskt grønt.

Kanska er tíðin komin til at seta kaving á skrána yvir Grønlands ævintýr- og ítróttaferðir.

Rigningurin.

Stevnið á vrakinum.

Føroyskar krígsmyndir úr Canada

Vit hava fyrr umrøtt lórvíkingin Annfinn Mikkelsen, sum saman við konuni Jytte stóran part av lívinum hevur búð í Kiti-mat vestast í Canada á markinum til Alaska.

Her við "heimsins enda" hevur Annfinnur fingið hendur á myndum frá bretsku hersetingini av Føroyum undir seinna heimsbardaga.

Hesar myndir hevur Annfinnur fingið frá sínum vinmanni Mike Tasker, sum eisini býr í Kiti-mat. Mike er ættaður úr Lancashire í Onglandi. Pápi hansara Erik Tasker var artillery hermaður í Føroyum umleið 1942-43. Annfinnur spurdi Mike, um pápi hansara mundi hava skotið tann flúgvaran niður, sum datt niður á Gøtuvík. Hann svaraði aftur, at hetta kundi væl vera, tí pápin var kendur sum ein avbera góður skjútti.

Lancashire er býurin, har Lancaster bumbuflogførini vórðu framleidd. Býurin var sostatt illa bumbaður um næturnar. Mike minnst, at hann sum smádrongur ofta varð tveittur úr seingini av brestunum frá bumbunum. Men ikki bilti, húsini vórðu standandi.

Mike segði, at pápa hansara dámdi avbera væl í Føroyum. Hann hevði nógvar vinir her og hevði bert alt gott at siga um føroyingar. M.a. var pápin forsprákari fyri rættin hjá føroyingum til grindadráp, og hann plagdi at siga: We kill a bunch of cattle for food and the Faroe Islanders kill a few whales for food, what is the difference? "Vit drepa ein hóp av neytum til matna, og føroyingar drepa nakrar fáar hvalir til matna, hvat er munurin?" Tað áhugaverda er eisini, at Erik hevur tikið myndir av grindadrápi í Havn nýggjársdag 1943, tá merktir vóru 121 hval, ið vóru 800 og eitt hált skinn tilsamans.

Vit endurprenta nakrar av myndunum, sum neyv-an hava verið frammi í Føroyum áður, og hava vit tí eitt lítið íkast til hersetingarsøguna. Um onkur skuldi kenst við myndirnar, vilja vit fegin frætta.

Her sær drápið út til at vera liðugt.

Erik Tasker er nr. 2 frá vinstru.

Erik Tasker er høgrumegin.

Hetta sær út til at vera eitt bretskt fótbóltslið. Erik Tasker er uttast t.v. í fremra raðnum.

Tað sær út til at vera ein rúgva av áskoðarum.

Her hava hermenninir eina lítið hernaðarlíga uppgávu, nevnliga at skumpa kava.

Erik hevur eisini tikið myndir av grindadrápi í Havn.

Tað kann vera ringt at kenna fólk aftanífrá. Men hildið verður fyri vist, at maðurin í keppinum er Johan í Hoyvík.

Ársfrágreiðing hjá Heilafelganum 2003

Tann 3. juni hevði Heilafelagið aðalfund. Hetta felag má sigast at vera sera viðkomandi hjá flestum okkara, tí hvør er ikki avvarðandi á ein hátt ella annan við

onkran, sum hevur heilaskaða. Tí skuldi limatalið verið nógv størri, enn tað er. Tað ber til at gerast limur við at venda sær til Heilafelagið, sum hevur skriv-

stovu í MBF húsinum við Íslandsvegin. Felagið er rættiliga virkið, sum tað eisini sæst í ársfrágreiðingini.

Ja, nú er longu eitt ár runnið síðani vit vóru samlað á aðalfundi uppi í Studentaskúlanum í Hoydølum. Hetta var dagin eftir al-tjóða apopleksidegnum 10. mai., tá Heilafelagið eisini hevði 5 ára føðingardag. 10. og 11. mai høvdu vit tiltak á torginum í SMS, sum var sera væl-eydnað og vit fingi fitt av peningi inn. Aftaná aðalfundin høvdu vit veitslu úti á Sernámsdeplinum, og vit høvdu eitt hugnaligt kvöld.

Tað kom eitt nýtt fólk í nevndina í fjør og var tað Ingrid Henriksen. Paula Árnafjall fór úr nevndini, tí hon flutti av landinum. Nevndin skipaði seg við undirritaðu Tórunn Guttesen sum formanni, Jógvan Telling sum næstformanni, Anniku Højgaard sum skrivari, Ingrid Henriksen sum kassameistari, Helenu Fríðheim sum nevndarlimi og Marjun Olsson og Marius Johansen sum tiltakslimum.

Ár teirra brekaðu 3. des 2002 var lýst at árið 2003, er ár teirra brekaðu. Eitt stýri er sett og er MBF umboðað við formanni og einum varaumbodðið, ið kemur frá Javna. Eitt tiltak var Kristi Himmalferðadag í Klaksvík, og var t.d. ein frammsýning, har Heilafelagið eisini var umboðað. Annars verða onnur tiltøk gjøgnum árið. Heilafelagið hevur ætlanir um okkurt í heyst, men enn er onki fastlagt.

Gjáartúrurin Gjáartúrurin vísir seg at vera ein fastur tåttur, og vikuskiftið 6.-8. septembur í fjør vóru vit aftur saman á Gjáargarði. Vit høvdu eitt gott og fjølbroytt vikuskifti saman.

Vit møttust fríggjadag seinrapart. Aftaná at hava etið døgurða, høvdu vit hugnakvöld við felagsangi og upplestri. Jógvan Telling og Jógvan Dahl spældu og sungu fyri, og Annika Højgaard las eina góða søgu. Vit høvdu bjóðað bygdarfólkinum við til kvöldsetuna, og tað var stuttligt at síggja, at hetta hevði áhugað hjá mongum.

Leygardag skipaðu vit fyri almennum fundi. Bill

Frá vinstri nevndarlimirnir Marjun Olsson, Tórunn Guttesen, Jógvan Telling og Annika Højgaard.

Justinussen, landsstýrismaður í familju- og heilsu-málum, hevði eitt upp-legg um "Ókeypis viðgerð av apopleksiraktum", og aftaná var møguleiki at koma við viðmerkingum og spurningum. Vit høvdu ein góðan og áhugaverðan fund, har nógv var viðmerkingar og spurningar komu fram. Vit halda tað vera týðiligt, at hetta er eitt umráði, sum als ikki er nøktandi í tí føroyska samfelagnum í dag. Fiskimannablaðið viðgjørði fundin og korini hjá teimum apopleksiraktu í blaðnum aftaná, og var Óli Jacobsen so blíður, at geva limunum í Heilafelagnum eitt eintak gjørdi sítt til hetta við hansara mongu og góðum søgum.

Sunnumorgunin fóru nøkur í kirkju, onkur gekk sær ein túr, annars riggaðu vit av, ótu restirnar, søgdu farvæl og fóru hvør til sítt. Alt í alt eitt sera gott vikuskifti.

Limafundir

Vit mugu ásanna at vit ikki hava havt so nógv limafundir tað seinasta árið, men vit høvdu eina hugnaliga løtu saman í jólamánaðinum í fjør. Vit bjóðaðu kalt borð, Helena Samuelsen læs upp, og blokkfloytuorkestur hjá Sharon Weiss við m.a. Anniku Højgaard spældi.

Kanningin

Sum teimum flestu kunn-

ugt hevur nevndin í Heilafelagnum arbeitt við at gera eina kanning fyri at lýsa korini hjá teimum apopleksiraktu í Føroyum. Hetta hevur verið eitt drúgt arbeiði, sum til tíðir hevur sæð eitt sindur svart út, men nú er ljós fyri framman. Frá byrjan av, var ætlanin, at ein sjálvboðin arbeiðsbólkur skuldi gera arbeiðið. Hetta vóru fólk, sum á ein ella annan hátt hava samband við apopleksirakt gjøgnum teirra arbeiði. Vit skipaðu okkum í undirbólkur við einum stýrisbólki og farið varð í gongd. Men vit máttu skjótt ásanna, at hetta var ein stór uppgáva og ikki vóru tað øll, ið høvdu líka nógv orku og hug til arbeiðið, so stýrisbólkurin avgjórði at fáa hjálp frá professionellum fólki. Vit høvdu fingið uml. 80.000,00 kr. til kanningina frá ymiskum stuðlum, so møguleiki var at gjalda okkum til hjálp. Vit fingi tiskil Dennis Holm frá granskningarverkætlanini fyri økis-menning at gera arbeiðið liðugt. Vit hava eisini havt eitt samstarv við heimarøktina, sum hevur borið spurnaðarbløðini út, og um tørvur hevur verið fyri tí, hava tey hjálpt við at svara uppá spurningarnar. Vónandi verður arbeiðið liðugt skjótt. Vit høvdu ætlað, at úrslitið skuldi liggja klárt 10. mai í ár. Ætlanini var at skipa fyri einum pallborðsfundi hendan dag við avvarðandi politikarum, læknum o.ø., men hetta eydnaðist tíverri ikki. Vit hava tó ikki slept ætlanini um pallborðsfundin, og væntandi verður hann í heyst.

Sjónvarpið

Heilafelagið setti seg í samband við sjónvarpið um at gera eina upplýsandi sending um, hvussu tað er at verða apopleksiraktur í Føroyum. Hetta vístu tey beinanvegin vælvild fyri, og úrslitið var sendingin um Jógvan Telling, sum varð víst í heyst. Heilafelagið royndi at leggja dám á sendingina og vísa á, hvar vit meintu vektin skuldi liggja, men hetta fingi vit tó onga ávirkan á.

Fyribyrgingarráðið hevur heitt á tey ymisku feløgini um at gera smáar millumsendingar uppá uml. 2 minuttir, sum eru upplýsandi. Heilafelagið setti seg í samband við sjónvarpið um møgulega at brúka nakað av tí tilfarið, sum sjónvarpið hevur liggjandi um apopleksi, og hetta vísti seg ikki at vera ómøguligt, sjálvt um vit ikki hava fingið eitt endaligt svar. Feløgini skulu fígga sendingina sjálvi. Vit hava tó ikki gjørt meira við hetta enn, tí orkan ikki hevur verið til tað.

Bóklingar

Vit hava fingið umsett tveir danskar bóklingar til føroyskt, og teir eru "Orientering om apopleksi" og "De ved hvad afasi er. Ved De også, hvordan De bedst kan støtte en afatikker?". Tað er Sjúrdur Gullbein, sum hevur týtt, og Einars Prent er við at prenta teir, og vónandi verða teir lidnir í hesu vikuni. Vit hava søkt um fíggarligan stuðul til útgávuna, men tað var nógv verri at fáa pening til bóklingarnar enn til kanningina.

Telefon

Heilafelagið hevur telefon tíð hvønn týsdag kl. 18.00 til 20.00. Vit mugu tó ásanna, at tað eru ikki nógv, sum ringja. Tað eru flest avvarðandi, sum ringja, og er tað t.d. um møguleikar at fáa meira viðgerð, hjálp til at viðurkenna sjúkuna og hjálp til bústað.

Sjálvhjálparbólkur

Í vetur hevur ein sjálvhjálparbólkur verið, og hevur tað verið nakrir hjúnafelagar hjá apopleksiraktum, sum hava funnið saman. Tey fingi profes-sionella hjálp frá einum psykotrapeuti. Tað vísir seg, at tað eru ov fá av limunum í Heilafelagnum (sum vit vita um), sum hava ynski um ein tílkan sjálvhjálparbólk, og sum hava nøkulunda líka trupulleikar, og sum bígva so nær, at tey kunnu møtast javnan. Heilafelagið hevur tí lagt eitt uppskot fram fyri MBF um at gera sjálvhjálparbólkar ímillum limir í ymiskum feløgum, har trupulleikarnir líkjast, tað kann t.d. vera sclerosufelagið, parkinsonfelagið og alzheimarfelagið.

Mótmælisskriv

Í vetur vóru tvey seingjarpláss á apopleksideildini E3 á Landssjúkrahúsinum brúkt til aðrar sjúkrabólkar, og hetta mótmælti Heilafelagið harðliga við einum skrivi. Vit vístu m.a. á, at tað heldur er tørvur fyri einari akuttari móttøkudeild fyri apopleksirakt, har starvsfólk við servitan um apopleksi eru um tey raktu, beinan-

vegin tey gerast sjúk og verða innløgð. At tað ofta ganga fleiri vikur, onkuntíð mánaðir, áðrenn tey koma á apopleksideildina kann als ikki góðtakast. Tíverri eru tað eisini nøkur, sum ongantíð koma á ser-deildina. Heilafelagið vísti á, at starvsfólkið á E3 ger eitt megnar arbeiði; tey hava servitan um apopleksi, og tiskil fær tann rakti tað optimalu viðgerðina her. Starvsfólkið á einari vanligari medicinskari deild hevur ikki møguleika at veita tí rakta tað neyðugu viðgerðina orsakað av øðrum fjølbroyttum uppgávum og manglandi servitan. Tí er tað neyðugt, at øll apopleksirakt verða innløgð á apopleksideildini.

Heilafelagið fekk skjótt svar aftur frá leiðsluni á Sjúkrahúsinum, har tey m.a. skriva, at tey eru samd við Heilafelagnum, og at tað er í sínari heild tað, sum arbeitt verður fram ímóti í langtíðarætlanini í sambandi við viðgerð, røkt og rehabilitering av apopleksiraktum. Hetta kann tó ikki gerast veruleiki fyrr enn nýggi bygningurin á Landsjúkrahúsinum kann takast í brúk í byrjanini í 2004, og umvælingin av verandi bygningi er komin í gongd.

Heilafelagið sendi eitt avrit av brævinum, sum vit skrivaðu, til Bill Justinussen, landsstýrismanntí í Heilsu- og familjumálum. Og vit eru kunnug um, at hann hevur spurt eftir svarinum frá leiðsluni á Sjúkrahúsinum. So vónandi fer okkurt at henda á hesum umráðnum.

- Góðgæti
- Viskublød
- Soft ice
- Milk shake
- Bakaravørur
- og mangt annað

Kioskin hjá Ingu

v/ Ingu Joensen
Sandavágur – tlf. 333839

Til minnis um Petur Emil Christiansen

Brot úr søguni hjá einum fiskimanni

Tann 28. mai doyði Petur Emil Christiansen úr Lór- vík, 81 ára gamal, og við honum er ein av okkara fremstu og raskastu fiski- monnum farin handan sýn.

Sum flestu dreingir tá á døgum fór Petur Emil til skips 15 ára gamal. Hann fór við sluppini "Sæborg", sum pápabeiggi hansara Poli fórði. Longu á fyrsta túrinum vísti hann seg sum ein úrmæling. Vanligt er, at teir ungu, sum fara fyrsta túrin, sjáldan í sjálv- drátti fiska meira enn helvtina av tí, teir royndu fiskimenninir finga. Hetta var í hvussu er galdandi fyri formannin í Fiski- mannafelagnum!

Men Petur Emil setti sær fyri saman við ein javngomlum vinmanni, Arna Vatnhamar, at teir skuldu ikki standa aftan- fyri hinar av manningini. Og teir kýttu seg so, at teir eisini vóru millum tríggar teir bestu at fiska. Tað sigst, at skiparin aftaná gramdi seg um, at hann skuldi hava slíkar lortar til manning, at teir vórðu avfiskaðir av ný- konfirmeraðum dreing- um!

Sjógvurin kom at vera lívið hjá Peturi Emil, og hann legðist ikki á landi fyrr enn hann var 68 ára gamal, og hesa tíðina royndi hann øll sløg av fiskiskapi.

Hann royndi seg eisini sum skipari á línuskipi,

og tað lá sera væl fyri. Men hann føldi seg ikki væl at hava slíka ábyrgd, so eftir at hann hevði verið skipari á "Klakki", fór hann í lastina! Sera sárt var tað hjá honum, at ein- asta barn hjá systri Elainu, Tummas, skuldi doyggja umborð í 1969 av einum hendiligum óhappi, meðan mammu- beiggin var stýrimaður.

Seinast sigldi Petur Emil í fleiri ár við "Hvilt- enni", sum jú ónoktiliga var ein stór broyting frá "Sæborg".

Ættin

Petur Emil var sonur Elspu og Óla hjá Guttormi. Okk- ara skyldskapur stavar frá mammuni, og skal her verða greitt eitt sindur frá hansara ætt tann vegin.

Abbi Petur Emil var Peter Pauli Jacobsen, føddur í 1860, sum var ættaður úr Tjørnustovu í Norðragøtu. Kona hans- ara var Emilia Mikkelsen úr Barbustovu í Syðru- gøtu. Ein beiggi Petur Paula var Absalon, sum giftist við Petru, systir Emiliu. Børnini hjá teim- um vóru tískil dupult systkinabørn, og hetta var ógvuliga tættur skyld- skapur. Tí hevur tað altíð verið gott samband mill- um hesar familjur. Tá tey fyrr høvdu ørindi í Gøtu, og tey fóru um fjallið, sum var vanliga farleiðin tá á døgum, tá var Tjørnu- stova teirra tilhaldsstað,

Her síggja vit Petur Emil saman við systrunum, t.v. Elainu, og t.h. Gunnu.

har tey eisini føldu seg sum heima. Og tá trímenn- ingurin Hargarð gekk til prest í Lór vík, búði hann sjálvandi hjá sínum næstu í bygdini

Petur Pauli var við "Waagen" ta ringu ferðina í 1888, tá skipið við 150 føroyskum fiskimonnum, sum komu úr Íslandi, mundi gingið burtur eyst- anfyri Fugloyinna. Tá stóðu húsini hjá Petur Paula í gerð, og veðrið var so vánaligt eisini á landi, at húsini fóru í luftina, og tað var ikki sprek eftir. Tryggingin mundi vera lítil ella eingin, so hetta var ein vanlukka fyri familjuna. Húsini, tey seinni finga upp, vóru

eisini har eftir, so umstøð- urnar vóru vánaligar. Kon- an var røsk, men børnini vóru tøtt, og tá 5. barnið kom í verðina, doyði Emilia. Elspa, mamma Pet- ur Emil, kom at búgva heima til hon giftist, men hinu vuksu upp aðra staðni. Petur Pauli flutti til Lór víkar til sonin Johann- es, og hann doyði í 1938, 78 ára gamal. Annars verð- ur sagt um Petur Paula, at hann var sera gávuríkur. Tá í tíðini finga konfirm- antarnir karakter, og Pet- ur Pauli var ein ug-kon- firmantur.

Tað kann verða nevnt, at onnur systkin hjá Petur Paula vóru Gøtu Jákup í Klaksvík og Anna í Fugla-

firði.

Søgan um navnið Elspa og Óli finga trý børn, og tey vóru Elaina, Gunna og Petur Emil. Tað, at Petur Emil fekk júst hetta navnið, hevur eina stuttliga søgu.

Tá fyrsta dóttirin var fødd, var tað náttúrligt at kalla upp ommuna í Gøtu, sum var deyð so ung. Tí skuldi hon eita Emilia. Men gummurnar snøgt sagt noktaðu at geva hetta navn upp fyri presti, tá hon skuldi doyp- ast. Tær avráddu móti viljanum hjá foreldru- num, at hon skuldi eita Elaina, sum var hetjan í eini kendari kærleiks-

skaldsøgu tá í tíðini. Gummurnar hildu, at við fyrsta bókstavinum var uppkallingin bjargað. Men hetta helt Petur Pauli als ikki! Skuldi tað kallast upp skuldi tað vera ordiligt! Tá Gunna varð fødd, varð hon upp- kallað eftir ommuni og abbanum í Lór vík, og tá so Petur Emil varð fødd- ur, varð "fadesan" við Elainu navninum rættað- ur upp aftur, so hann varð uppkallaður eftir bæði abbanum, Petur Paula og ommuni Emiliu.

Framúr samanhald Tað, sum annars kann sig- ast um hesi trý systkini, er ættarkærleiki, og so tað

Petur Emil fór til skips fyrstu ferð við "Sæborg" við pápabeiggjanum Pola sum skipara. Hetta er einasta mynd, sum finst av hesum skipi. Seinnapartin í 1950- unum var ein ungur drongur á Ísafirði, sum plagdi at tekna sluppirnar, sum komu inn. Hann seldi so tekningina til onkran av manningini. Vit hava fyrr endurgivið fleiri av hesum tekningum. Hetta er tekningin av "Sæborg", sum hongur á bátasavninum í Lór vík.

Her sæst Gunna, systir Petur Emil, saman við tveimum skyldmonnum. Hon er í ætt við lögmann í báðar ættir. Hon er systkinabarn Anfinn frá faðirættini og fermeningur mammu hansara, Katrinu, úr móðurættini.

Her er Elaina t.v.saman við svigarinnu síni Mariu Vilhelm. Maria var gift við Victori beiggja Thorsteins. Tað hevur altíð verið eitt gott samanhald millum tær báðar.

framúr samanhaldið teirra millum. Petur Emil giftist ikki, so hann kom at búgva saman við systirini Gunnu alla sína tíð. Hetta kom ikki minst væl við, tá maður Gunnu, John, knappliga doyði í 1968, bert 51 ára gamal. Tá vóru tey yngru børnini hjá Gunnu framvegis heimabúgvandi. So Petur Emil kom at gerast ein framúr stuðul í heiminum. Elaina giftist til Vágs við Thorsteini Vilhelm. Júst í hesum døgum kann tað vera viðkomandi at nevna, at Thorstein var í nógv ár formaður í Arbeiðsgevarafelagnum. Sum nevnt mistu tey sítt einasta barn, tá Tummas bert var 24 ára gamal. Tað eru longu nógv ár síðan at Thorstein doyði, so Elaina hevur verið stóran part av tíðini í Lórvík, har tey trý systkini hava búð saman, og sum mannfólkið í húsinum hevur Petur Emil verið krumtappurin í húsarhaldinum.

Kundi endurgeva Janus uttanat Sum nevnt er, var Petur Emil av raskastu fiskimonnum, hetta skoðsmál fær hann frá teimum, sum hava verið saman við honum.

Men hann var sera vitigur um øll møgulig viðurskipti. Hann las nógv, minstist væl til, og hann dugdi so ótrúliga væl at siga frá og at taka til. Hetta var eisini eitt eyðkenni fyri abban Petur Paula, og ikki minst fyri mammubeiggjan Johannes, sum eisini búði í Lórvík, og sum tað framvegis verður tikið til.

Minnið var framúr. Tað sigst, at hann kundi millum mangt annað endurgeva allar yrkingarnar hjá Janusi Djurhuus uttanat – eisini tær minni kendu. "Kærleikan" til Janus mundi hann hava fingið frá svágrinum Thorsteini. Teir vóru nevniliga vinir.

Í kirkjuni segði prestur annars, at Petur Emil var ein rættilig bygdarmynd. Hann var hjartaligur, hann lýsti upp, har hann var, hann var fattur, og hann var altíð í góðum lag, alt vælsignaðir persónligir eginleikar. Hann fær eisini tað ummæli, at hann var altíð við tí góða orðinum. Altíð positivur, og er hetta helst eisini nakað, sum vit onnur kundu lært av.

Frá seksmannafari til verksmiðjutrolara Petur Emil er ein av teimum nú færri og færri føroyingum, sum hava upplivað alla menning í okkara fiskiskapi, heilt frá seksmannafari, slupp og til nútímans rækjutrolara. Hetta gevur ein lívsvísdom, sum er teimum fæstu beskorið.

Petur Emil var leingi formaður á "Gulakletti". Her er ein søga um einaferð tað manglaði fólk. Petur Emil fór til Fuglafjarðar at vita, um fólk kundi fáast har. Tað gekk eisini illa. Men so møtti hann Tongla Tummas, og hann skuldi koma við. Hann var eisini við á sild tað árið. Og tað sigst, at hetta var stuttligasta summarið tann manningin nakrantíð hevði upplivað! Teir vóru jú báðir framúr pussfiskar. Tummas skrivaði eina so sera stuttliga yrking um hetta summarið við "Gulakletti".

At Petur Emil var væl umtóktur sást eisini av tí stóra skara, sum fylgdi honum til gravar. Petur Emil verður saknaður serliga í Lórvík.

Ærað veri minnið um hann.

ó.

Í Fishing News frá 23. mai er ein frásøgn um, tá manningin á Trasti bjargaði manningini á hetlenska trolaranum Neptun. Sagt verður í greinini:

Fýra hetlenskir fiskimenn vóru savnaðir við familjum teirra á oynni Whalsey í Hetlandi sunnukvöldið 18. mai, eftir at bátur teirra sakk 30 fjórðingar í ein útnyrðing av Muckle Flugga leygarmorgunin.

Teir søgdu, at teir vóru hepnir at vera á lívi, tí skip teirra sakk so knappliga.

Teir fýra av manningini vórðu settir á land í Baltasound á oynni Unst av føroyska trolaranum Trasti umleið kl. 7 leygarmorgun. Føroyska manningin hevði tikið menninar upp úr bjargingarbátinum, teir vóru í, stutt eftir at teir vóru farnir av skipinum. Teir søgdu seg vera sera takksammar móti manningini á føroyska skipinum.

Føroyingar bjarga hetlandskari manning

Hendan ógvisluga hendin byrjaði við, at ávaringartólini stutt eftir midnátt 17. mai vístu, at sjógvur kom í maskinrúmið og lastina.

Maskinmeistarin Fransis Tulloch segði, at teir máttu gera heilt skjótt av fyri at bjarga lívinum. "Skiparin og eg vóru í stýrihúsinum. Vit fiskaðu sum vit plaga, og einki óvanligt tyktist at vera á vási. Ávarðingin steðgaði, og vit fóru niður í maskinrúmið. Har var sjógvur allastaðni. "Vit ásannaðu skjótt, at støðan var hættilig.

Her var í veruleikanum einki at gera uttan at fara av skipinum sum skjótast, og hetta varð eisini gjørt.

Skiparin á tí 26 metrar langa, og 105 tons stóra botnfisktrolaranum, bygdur í 1991, boðaði frá positionini til Hetlendsku sjóverjuna beinanvegin. Trastur var fyrstur á staðnum og tók menninar umborð.

Maskinmeistarin sigur, av tað var nakað av hurli-vasa, tá teir fóru av skipinum, tí teir máttu skunda sær at sleppa frá tí søkk-

andi trolaranum.

Síðani royndu teir at fáa samband við skip har á leiðini. "Føroyski trolarin fór í fyrsta umfari framvið uttan at siggja okkum. Veir royndu so við neyðblussi. Tá vendu teir og komu aftur. Teir koyrdu leyðara niður og fingukokkum umborð. Eg føli meg so lættan at vera slopan heim og at sleppa í song. Hetta hevur verið ein long nátt".

Tað var gott í sjónum, men tað var kalt verður at enda sagt í greinini.

Aftaná eitt verkfall

Aftaná, at hetta seinasta stóra verkfallið er liðugt, kunnu vit bert eina ferð enn staðfesta, hvussu illa føroyska samfelagið virkar. Tað kemur neyvan fyri, at ein træta er loyst, uttan at minst ein nýggj liggur óloyst. Hetta er eisini galdandi í dag við ikki færri enn tveimum trætum við Maskinmeistarafelagið.

Tað sjáldan so, at tað bert finst feilur á aðrari síðuni í nakrari trætu. Men tað kann illa sigast annað, enn at almennu myndugleikarnir hava sína stóru skuld í, hvussu alt hetta hevur gingist.

Fyrst skal sigast, at sjálvsagt hevur ein fíggharmálaráðharri rætt til at úttala seg um, hvørt hann heldur, at ráðini eru til lønarhækkingar, eins og hann kann nýta sín myndugleika at sýta fyri at góðkenna ein sáttmála, sum hann heldur vera óforvarligan fyri samfelagsbúskapin.

Men tað, sum kallast "time'ingin" av, hvussu hetta er gjørt er so avgjørt óhóskandi fyri eina politiska leiðslu, sum vil verða tikin í álvara.

SEV sendi út eitt tíðindaskriv tann 8.mai, har greitt varð frá gongdini í málinum, og hetta er ikki víst aftur av nøkrum. Tað,

sum eftir okkara tykki er avgerandi, er, at SEV sigur seg uttan úrslit bæði munnliga og skrivliga at hava biðið um fund við fíggharmálastýrið undan samráðingum við Maskinmeistarafelagið.

Um tað veruliga var ætlanin at føra ein politikk á hesum øki skuldi politiski myndugleikin sjálvsagt sjálvur havt tikið stig til slíka kunning. At teir so "typiskt føroyskt" ikki lástast um vón, tá SEV biður um fund, sigur so mikið, at hetta er fyrsta orsökkin til, at tað gekk sum tað gekk.

Tað áhugaverda er annars, hvussu "dillasliga" alt hevur gingið fyri seg. Tann 13.mars verður gjørd ein semja, sum skuldi viðgerast av stýrinum hjá SEV. Fíggharmálastýrið verður kunnað. Ikki fyrr enn 14 dagar seinni tann 27.mars ger landsstýrismaðurin munnliga kunngjørt, at hann ikki góðkennir sáttmálan. Hetta verður ikki gjørt skrivligt

fyrr enn meira enn eina mánaða seinni, t.v.s. í mai. Hetta virkar milt sagt ikki serliga sannførandi.

Annars má sigast, at tað er rættuliga óskiljiligt, at tað ikki í 2003 ber til at loysa ein ósemju uttan verkfall í 4 vikur, har tað ikki slepst undan, at stór-

ur skaði er hendur hjá báðum pørtum. Tað skal eisini sigast, at tað er ikki so lægið, um tann vanligi borgarin kennir hetta verkfallið hava vera ført móti honum. Hetta kennir hann, tá hann ikki fær børnini í barnagarð ella í skúla, hóast hesir stovnar als ikki eru mótpartar hjá teimum stríðandi pørtunum. Tað er heldur ikki lætt at skilja, hví tað skal verða so umráðandi at forða fyri, at vanligi borgarin, iroknað fakfelagslimir, skal kunna útvega sær vanligar neyðsynjarvørur sum epli og bensin. Tað er heldur ikki tað minsta, sum bendir á, at slík tiltøk hjálptu til at loysa trættuna. Men tey skaptu ein hóp av illvilja millum vanligu fólki. Eisini má sigast, at "fjølmiðlakríggið" virkaði rættuliga primitivt, og hetta gjørdist fáur klókari av. Og almenna umrøðan av semingsstovninum skuldi ikki kunnað hava funnið stað.

Spurningurin er, hvussu tað skal sleppast undan slíkari støðu í framtíðini. Landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum hevur "hótt" við lóggávu av ymiskum slag. Tað er einki at ivast í, at tað finst lóggáva, sum ikki er tíðarhóskandi. Men henda kann bert fáast gjørd við

skili í samstarvi millum partarnar á arbeiðsmarknaðinum og avgjørt ikki í stríði við teir. Ein partur av hesum varð royndir av landsstýrinum sum sat fram til 1998. Tað kundi verið kannað, hví einki kom burtur úr her!

Tað er eingin ivi um, at ein partur av loysnini er at sleppa undan tí beinleiðis fakfelagfíggingdálaga hugburði, sum er eitt eyðkenni serliga fyri verandi politisk/umsitingarligu skipan.

Eitt, sum hevur verið umrøtt í samband við at fáa ein annan hátt at loysa sáttmálatrætur er at skipað verður fyri trýpartasamráðingum, har almennir myndugleikar er uppi í. Hetta verður gjørt í Íslandi við góðum úrsliti. Her kunnu partarnir á arbeiðsmarknaðinum avtala við ríkisstjórnina, at teir halda lønarhækkingum niðri treytað av, at ríkisstjórnin setir tey ella tey tiltøk í verk. Hetta er annars fyrr umrøtt her í blaðnum. Hetta ber væl til, men hetta krevur størri álit millum partarnar, enn tað sum er til staðar í dag.

Undir øllum umstøðum mál sleppast undan eini endurtøku av einum slíkum stríði, sum her hevur verið talan um.

Grundlógin og “fólkið”

Í hesum døgum er kunn-
gjørd ein nýggj lóg um
grundlógarnevnd, ið skal
gera uppskot til grund-
leggjandi stjórnarlóg fyri
Føroyar. Millum uppgáv-
urnar hjá nevndini er at
gera ásetingar um “grund-
leggjandi rættindini og
skyldur hjá borgarunum”.

Í nevndini skulu vera
14 lögtingsmenn, íroknað
løgmaður og landsstýris-
maður í lógarmálum.
Afturat teimum skulu vera
átta persónar “við hægri
samfelagsvísindaligum út-
búgvinum”.

Ásett er, at meðan nevndin
arbeiðir, skipar hon
fyri at kunna og hoyra
føroyska fólkið. Ein liður í
hesum er at gera eitt fyri-
bils álit og uppskot til
grundlóg 25. apríl 2004.
Síðani skal skipast fyri
hoyringum í øllum val-
dømunum, og lógin skal
vera liðug eitt ár seinni.

Hetta ljóðar alt mikið
væl, men er kortini bert
kávalótir. Hetta er ikki
minst galdandi fyri um-
sorganini fyri “fólkið”.
Sum tað sæst, er “fólkið”

als ikki umboðað í nevnd-
ini. Hon er mannað við
toppinum á kransakøku-
ni, sum meira er upptikin
av akademiskum spurn-
ingum, enn av hvussu
“fólkið” veruliga upplivir
politisku og umsitingar-
ligu skipanina. Eitt gott
dømi um hetta var frá
fyrru grundlógarnevnd-
ini, sum ikki kundi koma
til hugs onnur rættarbrot,
enn at fútin eina ferð
mátti nýta 10 dagar fyri at
geva loyvi til eina rock-
konsert í Sandagerði! Vit
hava her í blaðnum víst á
ein hóp av rættarbrotum
móti “fólkinum”. Eitt “gott”
dømi er málið um eygleið-
aran, sum ólógliga fekk
noktað grundleggjandi
rættindini uttan nakra lög-
frøðisliga viðgerð. Hetta
er ikki nakar trupulleiki
hjá tingmonnum ella per-
sónum við hægri vísinda-
ligum prógvi! Tann bólkur-
urin er í hvussu er væl um-
boðaður. Ein kann undra
seg yvir, at teir júst eru 8.
Man tað vera fyri at tryggja
sær, at bólkurin er 100%
við í nevndini.

Fólkið er
als ikki umboðað í nevndini.

Tað er als eingin grund-
til at halda, at teir 24
limirnir í nevndini fara at
gera nakað annað enn at
staðfesta verandi rættar-
fatan í samfelagnum.

Hví ikki seta ein arbeið-
ara ella fiskimann í nevnd-
ina! Ella onkran sum í
praksis kennir til, hvussu
borgarin upplivir verandi
skipan! Hetta kundi nevni-
liga oyðilagt tann hugna
og ta semju, sum vit hava
hoyrt so nógv um í gomlu
nevndini.

Tað er eingin ivi um, at
vit til sína tíð fara at fáa ta
mest ideellu grundlóg.
Stalin legði fram í 1936 ta

mest fullkomnu grund-
lóg, sum nakar hevði sæð.
Hon tryggjaði borgaran
úr høvd í reyv. Hvussu
samsvarið var millum
teori og praksis er øllum
kunnugt.

Men tað, sum hevur
týðning fyri borgaran,
er tann gerandisdagur,
sum tey uppliva. Hetta
hava vit lýst væl og virði-
liga her í blaðnum. Men
her rættir eingin hond frá
síðu.

Tað er út frá hesum
sjónarmiðnum, at nýggja
grundlógarnevndin skal
siggjast.

ó.

Ólafur Guðmundsson 90 ára gamal

Undirritaði eri eg ein
teimum mongu, sum hev-
ur verið so heppin at
koma at kenna Ólafur,
sum í gjár gjørdist 90 ára
gamal.

Ólafur er hálvur íslend-
ingur og er sjálvur ímynd
av tí sambandi, sum er
millum Føroyar og Ísland,
og ikki minst av sam-
bandinum á fiskivinnu-
økinum, sum er millum
hesi bæði londini. Ólafur
kom til Føroya fyri 50 ár-
um síðani, og hann er
fyrst og fremst kendur
millum “okkum eldri”,
sum tann ið hevði Impo í
Vágsbotni. Her seldi hann
allar møguligar íslenskar
vørur bæði í smásølu og
heilsølu. Hann seldi út-

gerð til skip og fiskavirki.
Men hann lærði eisini før-
oyingar at ganga við
ulpu, sum nærum gjørdist
tjóðbúni føroyinga, og
sum kanska eisini gjørdi
teir krillutar, tí eingin fór
út fyri dyr uttan í ís-
lendskari ulpu fóðrað við
seyðaskinni!

Allir íslenskir fiski-
menn, sum eru kominir
til Føroya í 50-unum og
fram til 80-ini, kenna Ólaf.
Hann var teirra umboð-
bæði, tá tað snúði seg um
handilslig áhugamál, og tá
tað snúði seg um væl-
ferðartænastur. Tað stóð
ongantíð á honum at
rætta einum landsmanni
eina hjálpanði hond.

Tað var eisini Ólafur,

sum skipaði fyri, at gamla
sluppin “Sigurfari” stend-
ur sum eitt minni um
felags fortíðina hjá Føroy-
um og Íslandi uppi á
Akranesi.

Íslenski forsetin hevur
eisini dugað at virðismett
Ólafur og hevur tilnevnt
hann riddara av íslenska
falkinum. Hann hevði
uppiborið eina tilsva-

andi føroyska viðurkenn-
ing!

Tað skal sigast, at Ólaf-
ur er stak hugnaligur at
hitta og at práta við. Og
tað er ikki smávegis, sum
hann veit og hevur upp-
livað. Vónandi kunnu vit
seinni fá eina samrøðu
við hann um hansara
spennandi lív.

Seinastu árinu hevur
hann hildið saman við
Onnu Oluffu, og hetta
hevur verið honum ein
sera stórur stuðul. Við tí
lætta sinnalagnum hjá
henni kann lívið bert ger-
ast lættari. Hetta kann
Ólafur skriva undir uppá!

Hjartaliga tillukku Ólaf-
ur!

ó.

Mín fyrsta synd umborð

Tú sett hevur misgerðir várar
tær fyri eygu, várar duldu syndir
fyri andlits tíns ljós.

Sl. 90,8

Eg hevði verið umborð á skipinum í ein dag, tá vit
fóru at vaska úti á dekkinum. Av óvart kom eg tá at
bróta eitt glas á einum tanga. Eg segði tá við stýri-
mannin, sum vaskaði við síðuna av mær, hvat eg
hevði gjørt og legði aftrat: “Nú gjørdi eg mína fyr-
stu synd umborð!”

Eg havi hugsað nógv um orðini síðani.

– Var tað ein synd, eg gjørdi, tá tað hendi undir
arbeiði og av óvart?

– Um tað var synd, var tað so mín fyrsta umborð?
Bara tað, at vit eru á lívi og arbeiða, koma vit út fyri
at gera okkurt skeivt av óvart, ósketni ella tí, vit
ikki vistu betur. Hetta er ikki synd í orðsins bíbil-
ska týðningi, men harafturímóti eitt hendiligt óhapp,
sum vit øll koma út fyri at gera av og á.

Var tað veruliga ein synd, eg hevði gjørt, var tað
so mín fyrsta synd umborð? Nei!

Vit skulu varða okkum fyri at hugsa, at syndir
“bara” eru skeivar gerðir og ljót orð. Hetta eru
syndir, og skulu játtast sum syndir.

Góðar gerðir, sum vit ikki gera, og góð og vinalig
orð, sum vit ikki siga, eru eisini syndir – og skulu
játtast fyri Guði.

Kortini er synd fyrst og fremst brot á duplta
kærleiksboðið, ið ljóðar:

*“Tú skalt elska Harran, Guð tín, av øllum
hjarta tínum og av allari sál tíni og av øllum
huga tínum! Tú skalt elska næsta tín sum sjálv-
an teg!” Matt. 22, 37-39.*

Mín og tín manglandi kærleiki til Guðs og næstan
er okkara høvuðssynd – okkara støðuga synd, bæði
á sjógvi, á landi og í luftini.

Hinar syndirnar, so sum stuldur, baktalilsí,
øvund, sjálvsøkni..., eru fylgjur av høvuðssyndini.

Guð sær altíð syndir okkara. Hann sær allar – eis-
ini tær, sum menniskju hvørki síggja ella hoyra.

Móses sigur um Guð: “Tú sett hevur misgerðir
várar tær fyri eygu, várar duldu syndir fyri andlits
tíns ljós.”

Hetta er okkara størsti trupulleiki, tí synd kann
ikki koma í nærveru Guðs. Harvið eru vit útistongd
frá felagsskapi við hann.

Gleðiðskapurin er tann, at um vit játta syndirnar
fyri Guði, og biðja um reinsan í Jesu blóði, fáa vit
fyrigeving. Tá sær Guð tær ikki meira, tí “blóð Jesu,
sonar hansara, reinsar okkum frá allari synd”. 1.
Joh. 1,7.

Fyrigivin og harvið frelstur er tann, sum dagliga
og í álvara biður: “Fyrigev mær syndir mínar!” Tá
verður krossurin, Kristus og blóð hansara keldan
til dagliga gleði, frið og sælu.

*Armur, eyður eri eg,
krossur tín má fjálga meg;
nakin, tú mást klæða meg;
sekur, tú mást náða meg;
deyðadálkaður av synd,
reinsa meg í lívsins lind!*

Ms. 369

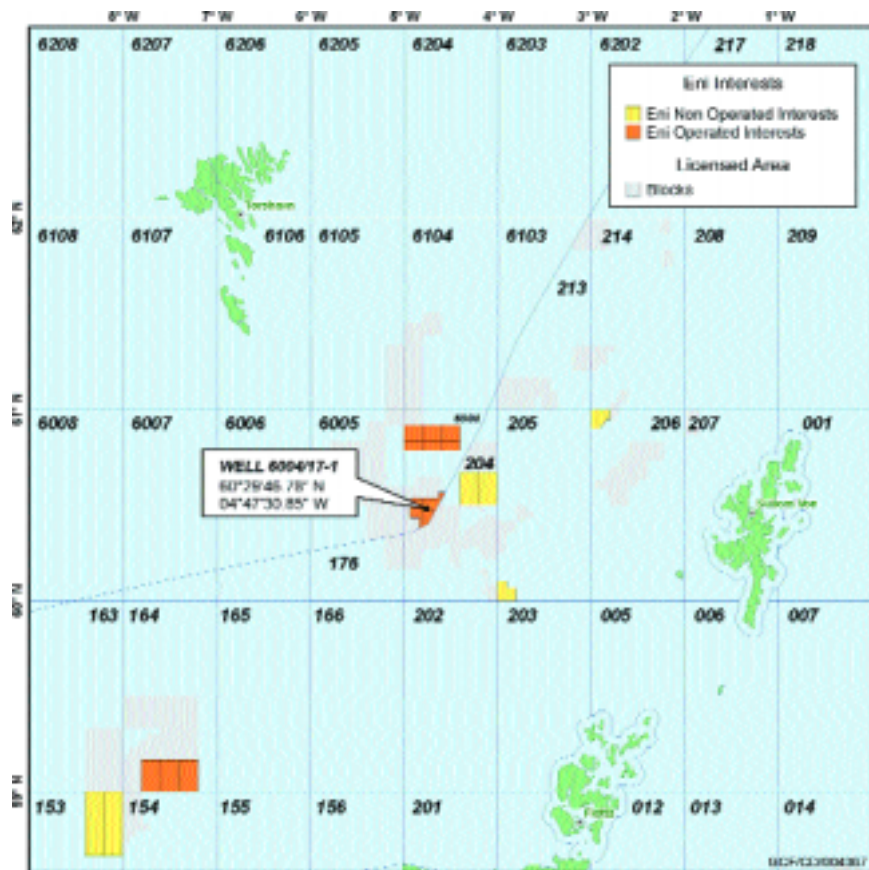
Sjóbjargingarstöðin MRCC-Tórshavn

Tlf. +298 351300 • Fax. +298 311301 • Telex 81200 TLGR FA
Inmarsat C: 423 116210 • Inmarsat B: 323 116220 (voice) 323 116221 (Fax)

Lýst verður at boriskipið "Belford Dolphin" fer at bora á føroyskari havleið

A	Navn á boriskipi	Belford Dolphin
B	Kallibókstavir	H3BG
C	Boristað	60°29'5 N 004°47'3 W
D	Byrjunardagur	15. juni 2003
E	Serfráboðan	Trygdarfrástøða 500 metrar
F	Hjálparskip	"STRIL HAV"
G	Knattstøða akker	Nýta ikki akker
H	Arbeiðið tekur	u.l. 60 dagar

Samband fæst við hjálpar- og boriskipið á VHF rás 16

Føroya størsta úrval av pakkitilfari úr karton, bylgjupapp og plast innan øll vinnuøkir

Vit útvega eisini:

**Plastbakkar • Pakkibond • Tape • Merkir • Etikettir
Knívar • Kitlar • Húgvur • Handskar • Svintur
Ymisk tól til ídnaðin • Reingerðisevni • Íbindingarevni
Plattar • Ráðgeving í tilevning av pakkitilfari**

... sjálvandi til besta prísir !!

FARPACK

Staravegur 5 • P.O. Box 3099 • 110 Tórshavn • Faroe Islands
Telefon 35 30 00 • Fax 35 30 10 • e-mail: farpack@farpack.com
www.farpack.com

Vágbingur heiðraður á íslenska sjómanna-degnum

Sum greitt frá aðra staðni í blaðnum hava føroyingar gjørt vart við seg á íslenska Sjómannadegnum, sum var 1. juni.

Umframt at føroyingar luttóku í kappróðrinum, var ein føroyskur sjómaður heiðraður fyri 35 ára vinnu á sjónum. Hetta var tann skjótt 70 ára gamli Trygvi Martinson, sum er ættaður úr Vági.

Trygvi er sonur Dortheu og Martin Tausen, Martin á Gaddi, úr Vági, sum var ein kendur skipari. Trygvi fór longu til skips 14 ára gamal við pápa sínum,

sum hann sigldi við í fleiri ár.

Trygvi fór rættiliga ungur til Íslands, har hann giftist við Ingi-björg, og eiga tey 3 børn.

Trygvi fór ungur til Danmarkar at læra til kokk og hovmeistara, og tað er í hesum starvinum, at hann hevur verið á sjónum inn til hann legðist upp við ársskiptið. Hann hevur eisini verið kokkur við "Norrönu".

Oskar Vigfusson, fyrrverandi formaður í Sjómannasamband Íslands, hevur útvegað okkum myndir frá handanini av heiðursmerkinum. Tað er Guðmundur Hallvarðs-

Trygvi Martinson við heiðursmerkinum á bringuni.

son, formaður fyri sjómannadagsráðið, sum handar. Hann er annars eisini tingmaður hjá Sjálvstæðisflokkinum.

Vit ynskja Trygva til lukku við heiðrinum og fegnast um, at hann hevur verið eitt gott umboð fyri Føroyar uttanlands.

**Vitja heimasíðuna
www.fiskimannafelag.fo**

Brævaloysnin

Nýggj gjaldsmidling
í Føroya Banka

Brævaloysnin er nýggj gjaldsmidling í Føroya Banka. Henda loysnin er serliga ætlað teimum, ið ikki hava HeimaBanka ella Netbanka, ella har peningastovnur ella posthús ikki er á staðnum.

Einföld skipan

Brævaloysnin er einföld at nýta, og harafturat er vegleiðing prentað á baksíðuna á hvørjum brævbjálva.

Ómaksleyst

Við Brævaloysnini er tað skjótt og ómaksleyst at avgreiða rokningarnar. Tú sleppur undan at skunda sær í bankan ella á posthúsið í dagurasteðginum, ella at standa í bíðing beint fyri efturlatingartíð. Frímerki skalt tú heldur ikki hugsa um, tí postgjaldið er góldið.

Tá ið tú nýtir Brævaloysnina, fært tú vissu fyri, at rokningarnar vera góldnar stundisliga.

Set teg í samband við Føroya Banka og fá meira at vita

FØROYA BANKI

Guðmundur Hallvarðsson, formaður fyri sjómannadagsráðið, handaði Trygva heiðursmerki.

Vit ótaka okkum at gera lýsingar fyri virkir og einstaklingar uttan meirkostnað fyri lýsaran
Her fært tú bestu lýsingaravtaluna • Blaðið verður selt eittum sálpsmanninum

Lýsingar
Tlf: 311569

– Hvør hevur "buksur-nar uppá" heima hjá tykkum?
– Eg veit ikki, men nú ein dagin kom konan krúpandi á øllum fyra móti mær...
– Tað má eg siga – og hvat so?
– Hon bað meg koma undan seingini og sláast sum eitt mann-fólk!!!

Um tú setur ein Fiat og ein Skoda saman, hvat verður úrslitið?
– Ein fiasko!

Veitst tú nakað verri enn at finna ein maðk í súreplinum?
– Ja, ein hálvan maðk...

– Eg eri blivin forlovað, mamma!
– So, hvat ger hann?
– Hann er meteorolog-ur.
– Ansa tær, teir eru óálítandi!

Hvat hava dinosaurar og ordans mannfólk til felags?
– Teir eru útdeyðir!

Roykjarar eru eisini eitt slag av menniskjum – bara ikki so leingi!!!

– Pápi, hevur ein hani hár?
– Nei, góði. Ein hani hevur fjarðar.
– Hvat skal hann so brúka kambin til?

Føroyskar kvinnur vunnu kappróður á íslenska sjómanna-degnum

Her verða medaljurnar handaðar.
Frá vinstri: Kirstin, Palma, Elin, Sólrún, Anna, Marina og Leila

Í 65 ár hevur Sjómanna-dagur verið hildin í Íslandi. Hetta er ein rættiligur hátíðardagur, meira at kalla sum á Ólavsøku í Føroyum. Upprunaliga endamálið við sjómannadegnum var annars at savna inn pening til ellisheim fyri gamlar sjó- og fiskimenn. Tað eru fleiri av hesum heimum, kallað Hrafnista, í Íslandi, og her hava vit nakað at læra.

Ein táttur á sjómanna-degnum er kappróður. Her smæða føroyingar seg ikki burtur. Vit hava

fingið hesa frásøgnina frá Marinu Svabo Ólason, sum eisini vegna róðrar-fólkið sendir eina vinarliga heilsan heim til Føroya:

Sunnudagin 1. juni var Sjómannadagur í Íslandi, og var kappróður bert eitt av mongu tiltøkunum hendan fagra sólskinsdag.

7 manningar luttóku, og 3 av teimum vórðu mannaðar við herbúgvandi føroyingum.

Málið er væl styttri enn í Føroyum, tí stigtakararnir (Sjómannadagsnevndin)

her vilja hava róðurin tvørturum havnarlagið, mest til sýnis fyri áskoðararnar.

Vit kalla okkum Stokkarnir, tí upprunaliga eru vit kvinnur úr einum bindi-klubba, sum tók seg saman í fjør og mannaðu ein bát. Tá vandu vit bert 10 ferðir og vunnu.

Í ár vandu vit í ein góðan mánað og vunnu aftur.

Teir føroysku mennirnir vórðu nr. 2, og hin manningin við kvinnum, sum eisini er ein bindi-klubba, varð nr. 4.

Her rógva vit í glas-trevjabátum, sum eru væl longri og rúmligari enn okkara bátar, sita á hvør sínnum bekk. Tollar og árskeytar eru ikki eins og vit kenna tað. Ein jarnringur á árinum er hektaður uppá ein uppúrstandandi jarnpinn á stokkinum.

Íslendingar sýnast at hava stóra virðing fyri føroyska róðrabátinum. Tá eg í kappróðrarørindum setti meg í samband við Sjómanna- og Velstjóra-

felag Grindavíkur, fall prátið á føroyska bátin, og hesin góði maður bað meg kanna prísir á 2 kvinnubátum og 2 bátum til menn (til 6 rógvarar).

Tá eg so segði einum av fyrireikarunum í Reykjavík frá hesum, vildi hann eisini fáa ein prís.

Hetta ljóðar sera spennandi fyri okkum, tí hóast vit droyma um føroyska bátin, hava vit lítla mugu-leikar og umstøður at ognast slíkar.

dagsins MYND

Herfyri fylti Nicolina Jensen Beder 75 ár. Í hesum sambandi vóru tey 10 systkini savnaði, og fara vit her at endurprenta eina mynd av teimum, sum varð tikin í hesum sambandi. Her kann verða nevnt, at foreldrini vóru Bartal í Kass, sum var ein kendur skipari. Tá ein hoyrir Bartal kemur ein eisini at hugsa um Austerlitz, sum hann átti og førði í nógv ár. Mamman var Súsanna, ættað úr Lamba og kend sum eitt framúr skilafólk.

Á myndini síggja vit: Aftara rað f.v.: Johanna, Johan, tey bæði eru tvíburar, Judith, Ernst, Hans Jacob og Anna Bertha. Fremra rað: Sólborg, Jákup, Nicolina og Hilmar.

